БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ. МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 235 (1497) | 28 ноябрь, шанба, 1959 йил. | Баҳоси 20 тийин.

СОВЕТ-ГВИНЕЯ АХБОРОТИ ИМЗОЛАНДИ

26 ноябрда Катта Кремль Саройида Совет-Гвинея қўшма ахборотини имзолаш маросими бўлди.

Ахборотни СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ф. Р Козлов ҳамда Гвинея Республикасининг Президенти ва ҳукумат Раиси Секу Туре имзоладилар.

Ҳужжатни имзолаш вақтида А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И Кириченко, О. В. Куусинен, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косигин, Д. С. Полянский, РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Н. Органов, СССР министрлари А. А. Громико, Н. А. Михайлов, Н. С. Патоличев ва бошқалар ҳозир бўлдилар

Гвинея томонидан Миллат мажлисининг раиси Сайфулай Диалло, ички ишлар ва хавфсизлик министри Кейта Фодеба, Гвинея Республикасининг СССРдаги элчиси Сейду Конте ҳозир бўлдилар.

Ҳужжат имзолангандан кейин президент Секу Туре Совет раҳбарларининг қўлини қисиб, уларни табриклайди

Совет-Гвинея ахборотини имзолаш вақтида совет ва чет эл матбуоти, радио, телевидение ва кинохроникасининг жуда кўп вакиллари ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

Электр қувватини тежаб-тергаб сарфлайлик!

Областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг "Халқ хўжалигида электр қувватидан рационал фойдаланиш тўғрисида" ги Хатига амалий иш билан жавоб бермоқдалар

Электр қуввати халқ бойлиги, унинг ҳар бир киловатт-соатини тежаб-тергаб сарфлайлик!

Шуни унутмангки, агарда мамлакатимизда электр қувватининг лоақал 1 процентини тежасак — йилига 2,6 миллиард киловатт-соат электр қувватини тежаган бўламиз, шу миқдордаги электр қувватини ишлаб чиқариш учун ёқилғи электростанциялари қарийб 1 миллион тонна юқори калорияли кўмир сарф қиладилар. Агар ана шу тежалган электр қуввати ишга солинса, унинг ёрдами билан 130 миллион тонна кўмир ёки 40 миллион тонна нефть чиқариш, глинозёмдан 125 минг тонна алюминий ҳосил қилиш мумкин бўлади.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ

Серқуёш республикамиз бўйлаб дилларни қувонтирувчи янги хушхабар тарқалди. Жонажон Ватанга 3 миллион 100 минг тонна «оқ олтин» топширилиб, зиммага олинган қўшимча мажбурият ҳам тўла бажарилди. Бу улуғ курашга областимиз меҳнаткашлари ҳам катта улуш қўшдилар. Тошкент область пахтакорлари 460 минг тонна пахта топшириб, ўз социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан бажардилар.

Халқимиз орасида ажойиб бир мақол бор: «Деҳқон бўлсанг, шудгор қил». «Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда» деб бечиз айтилган эмас. Ҳа, чиндан ҳам кузги шудгорнинг хосияти кўп. Бу йилги улкан ғалабаларни қўлга киритишимизда ўтган йили кузги шудгорга катта эътибор берилганлиги бирдан-бир сабаб бўлди. Ер тайёр бўлганлиги учун ҳам чигит барвақт экилди ва асосий майдонларда бир текис ундириб олинди. Бу ҳосилнинг эрта пишиб етилишига, йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказишга кенг имконият яратди.

Областимизнинг илғор хўжаликларида ўтган йилги бой тажрибалар асосида кузги шудгорга катта эътибор берилмоқда. Дала ишларини конвейер усулида ташкил қилаётган хўжаликлар ҳайдов тракторларини бу ишга тўла сафарбар этиб, ҳосили батамом йиғиштириб олинган майдонларни пешма-пеш шудгор қилмоқдалар, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрламоқдалар.

Бугун Боёвут районидаги «Коммунизм» колхози пахта далаларида бўлган киши бу ердаги қайноқ меҳнатни, жўшқин ҳаётни кўриб хурсанд бўлади. Она-Ватанга 8 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширган азамат кишилар ўз муваффақиятларини бундан буён янада мустаҳкамлаб бориш борасида қатор муҳим тадбирларни амалга оширишаяпти. Қўшоқ Маҳкамов, Фармон Суярқулов, Ашур Тоғаев ўртоқлар бошлиқ юқори ҳосилли бригадалар даласида ҳайдов тракторларининг овози кечасию-кундузи бетиним ҳайқирмоқда. Пахта йиғим-терими даврида ўз хўжаликларининг обрўси учун астойдил бел боғлаб меҳнат қилган Тожи Назаров, Абдураҳмон Қурбонов, Ражаб Турдимуродов ўртоқлар Боёвутнинг аччиқ изғиринлари елаётган мана шу паллада кунни тунга улаб руль бурамоқдалар. 7 — 8 гектардан пахта майдонини шудгор қилмоқдалар. Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти механизаторлар ўртасида меҳнатни тўғри уюштирганликлари, уларга ҳар тарафлама қулай иш шароити яратиб берганликлари туфайли бу соҳада яхши натижаларга эришилмоқда. Колхоз бўйича шу кунгача 1000 гектардан ортиқ ер кўнгилдагидек шудгор қилинди.

«Коммунизм» колхозидан ибрат олаётган районнинг қатор хўжаликларида ҳам асосий эътибор кузги шудгорни барвақт тамомлашга қаратилган. Областимизнинг сабзавот маҳсулотлари етиштирувчи Қорасув районида мавжуд экин майдонларининг ҳаммаси шудгорлаб қўйилди. Хўжалиги сертармоқ ҳисобланган Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ районларининг илғор хўжаликларида ҳам кузги шудгор юзасидан белгиланган кундалик топшириқ ортиғи билан бажарилмоқда.

Уста деҳқонлар «кузги шудгор эрта тамомланса ер қиш бўйи ўзига нам йиғади ва бу намни узоқ вақт сақлайди, ҳа, ернинг ҳосилдорлиги ортади», дейдилар. Бироқ областимизнинг бир қатор хўжаликларида бу гапнинг асл маъносини ҳали тўла уқуб олмаган раҳбарлар ҳам йўқ эмас. Ана шу хўжаликларда давлатга пахта топшириш йиллик плани бажарилгандан кейин бирмунча бўшашувчиликка йўл қўйилди, ҳайдов тракторлари сифатли ремонт қилиниб, муҳим ишга тўла сафарбар этилмади. Натижада ғанимат кунлар беҳуда ўтиб, фурсат қўлдан бой бериб қўйилмоқда. Кузги шудгор ҳаддан ташқари кечикаяпти. Областимизнинг Оққўрғон, Сирдарё. Бўка райони колхоз ва совхозларида пахта тайёрлаш планининг муваффақиятли бажарилганлигига бир неча кун бўлди. Бу районларда ҳосили батамом йиғиштириб олинган пахта майдонларини пешма-пеш шудгор қилиш учун барча имкониятлар мавжуд. Ҳамма гап шундаки, қатор хўжаликларнинг раҳбарлари ана шу имкониятлардан тўла фойдалнмаяптилар. Ерларни ғўзапоялардан тозалаш, ҳайдов тракторларини шудгорлаш ишига тўла сафарбар этиш эътибордан четда қолмоқда. Оққўрғон районида 25 ноябргача экин майдонларининг 22,3 проценти, Сирдарё районида 27,1 Бўка районида 28,1 проценти шудгор қилинибди. Бу хўжаликларнинг раҳбарлари, Боёвут районидаги «Коммунизм» колхози деҳқонларидек кузги шудгор мўл ҳосил гарови деган шиорга амал қилганларида, эришилган дастлабки муваффақиятларини янада мустаҳкамлаш, 1960 йилда бу йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштириб, хўжалик бойлигига бойлик қўшиш ҳақида бош қотирганларида эди, бор имкониятларни ишга солиб кузги шудгорни жадаллаштириб юборган бўлар эдилар.

Деҳқон бўлсанг шудгор қил. Бу куннинг ўртага ташланган олижаноб шиори чиндан ҳам ана шу!

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари раҳбарлари колхоз ва совхозларда дала ишларини бундан буён ана шу шиор остида ташкил этилишини таъминлашлари ва бу соҳада берилган топшириқни ўз муддатида сифатли бажарилишини контроль қилиб боришлари керак. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бутун эътиборни қолган ҳосилнинг сўнгги граммигача йиғиб-териб олиб областимиз бўйича зиммага олинган мажбуриятни ошириб бажариш учун курашга муносиб ҳисса қўшишлари, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаш мақсадида шудгорлашни кенг авж олдириб юборишлари зарур. Бунинг учун биринчи навбатда механизаторларга ҳар тарафлама қулай иш шароити яратиб берилиши керак. Кундузни тунга улаб бел боғлаб руль бураётган азамат кишиларга ғамхўрлик қилиш муваффақиятларнинг гаровидир.

Қолган ҳосилни тезда йиғиб-териб олиб, шудгорлаш ишларини қизитиб юборайлик.

СОВЕТ-ГВИНЕЯ ҚУШМА АХБОРОТИ

Гвинея Республикаси Президенти ва Хукумати Раиси Секу Туре шу йил 19 ноябрдан 27 ноябргача расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлди.

Гвинея Республикаси Президенти ва Ҳукумати Раисининг СССРга қилган сафарида Гвинея Республикаси Миллат мажлисининг раиси Сайфулай Диалло, Ички ишлар ва хавфсизлик министри Фодеба Кейта, Гвинея Республикасининг СССРдаги элчиси Сейду Конте унга ҳамроҳ бўлдилар.

Ҳурматли меҳмон ва унинг ҳамроҳлари бўлган Гвинея давлат арбоблари Москвадан ташқари Ленинград, Тбилиси шаҳарларига ва Қора денгиз курорти Гаграга бордилар.

Гвинея Республикасининг Президенти ва унинг ҳамроҳлари Кавказнинг Қора денгиз соҳилида бўлган вақтларида СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев уларни қабул қилди. Н. С. Хрушчев билан Секу Туре ўртасида самимий дўстона суҳбат бўлди ва Совет-Гвинея муносабатлари масалалари юзасидан ва халқаро миқёсдаги бир қанча муҳим проблемалар юзасидан фикр олишилди.

Москвада Гвинея Республикаси Президенти ва Ҳукумати Раиси билан ўтказилган расмий учрашув ва суҳбатлар вақтида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ф. Р. Козлов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва СССР Госплани раиси А. Н. Косигин, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико қатнашдилар.

Томонлар мавжуд халқаро кескинликни янада юмшатиш ва барча давлатлар ўртасида дўстлик ва ишонч вазиятини вужудга келтириш мақсадида қуролсизланиш проблемасини мумкин қадар тезроқ ҳал этиш ва ядро синовларини тўхтатишга дарҳол эришиш лозим деб топдилар. Шу муносабат билан Президент Секу Туре айтдики, Гвинея Республикаси ҳукумати Совет Иттифоқи ҳукуматининг халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган тадбирларига юксак баҳо беради. Бу — халқларнинг мустақил бўлиш йўлидаги шубҳасиз ҳуқуқларидан ва халқаро ҳамкорликка ёрдам берадиган омиллардан ажратиб бўлмайдиган бир нарсадир.

Гвинея Республикаси Ҳукумати халқаро муносабатларда чинакам ишонч ва ҳамжиҳатлик ўрнатиш ишида СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Америка Қўшма Штатларига қилган визитига ва Америка Қўшма Штатлари Президентининг СССРга қиладиган визитига алоҳида аҳамият беради. Президент Секу Туре Гвинея Республикаси Ҳукумати Совет Иттифоқининг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 14- сессияси муҳокамасига тақдим этган ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги таклифини ҳам бутунича қўллаб-қувватлайди, деди ва қуролсизланиш натижасида бўшаб қоладиган маблағлар конструктив мақсадларга хизмат қилиши ва, жумладан, кам тараққий этган мамлакатларда турмуш даражасини кўтаришга хизмат қилиши мумкин, деган истакни билдирди.

Совет Ҳукумати Гвинея Республикаси ҳукуматининг позитив бетарафлик принципларига асосланган тинчликсевар ташқи сиёсатини тамомила англаганлигини билдирди.

Суҳбатлар вақтида шармандали мустамлакачилик системасини тугатиш давримизнинг энг муҳим вазифаларидан бири эканлиги тўғрисида ва бошқа қитъаларнинг халқлари каби Африка халқлари ҳам миллий мустақиллик ҳуқуқидан монесиз фойдаланишлари лозим эканлиги тўғрисида ҳам якдил фикр баён қилинди.

Музокаралар давомида томонлар тинч-тотув яшаш принципларига — территориал бутунлик ва суверенитетни ўзаро ҳурмат қилиш, ҳужум қилишмаслик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик принципларига асосланган дўстона Совет-Гвинея муносабатлари муваффақиятли суратда ривожланиб бораётганлигини қайд қилдилар.

Томонлар мамнуният билан шуни қайд қилдиларки, улар ўртасида товар обороти ва тўловлар ҳақида илгари тузилган битим ва иқтисодий ҳамда техника ҳамкорлиги тўғрисидаги битим ҳар иккала мамлакат ўртасидаги самарали иқтисодий ҳамкорликка ёрдам беради.

Томонлар ҳар иккала давлат ўртасида маданий алоқаларни янада ривожлантириш йўлидаги интилиш билан илҳомланиб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Гвинея Республикаси ўртасида маданий ҳамкорлик тўғрисида битим туздилар.

Ф. КОЗЛОВ,
Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари.

СЕКУ ТУРЕ
Гвинея Республикаси Президенти ва ҳукумати Раиси.

Москва, 1959 йил, 26 ноябрь.

Совет Иттифоқи билан Гвинея Республикаси халқлари ўртасида дўстлик митинги

26 ноябрда Катта Кремль саройида москваликлар СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг таклифига биноан, расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлган Гвинея Республикасининг атоқли давлат ва сиёсий арбоби — Президент ва ҳукумат Раиси Секу Туре билан учрашдилар.

Катта Кремль саройининг мажлислар залида Москва заводлари, фабрикалари ва янги қурилишларининг илғорлари, олимлар, маданият арбоблари, жамоатчилик вакиллари тўпландилар. Ҳозир бўлганлар орасида министрлар, СССР ва РСФСР Олий Советларининг депутатлари, Совет Армиясининг жангчилари, Африка мамлакатларидан келган ўқувчи ёшлар бор эди. Ложаларда дипломатик корпус аъзолари, совет ва чет эл журналистлари ўтирибдилар.

Президиумда Гвинея Республикасининг Президенти Секу Туре ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов, А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Полянский ўртоқлар ҳамда гвинеялик ҳурматли меҳмоннинг ҳамроҳлари пайдо бўлганларида, сарой гумбазлари остида гулдурос қарсаклар бошланиб кетди.

Митингни Москва Совети ижроия комитетининг раиси Н. И. Бобровников қисқача нутқ билан очади. Гвинея ва СССР гимнларининг тантанали садолари янграйди.

РСФСР Олий Советининг депутати, Лихачев номли автозавод силлиқловчиси ўртоқ Л. И. Куркин меҳмонларни чин қалбдан табриклайди. У, пойтахтнинг барча меҳнаткашлари номидан меҳмонларни ишонтириб айтадики, совет халқи озодлик ва мустақиллик учун курашиб келаётган африка халқларига доим самимий хайриҳоҳлик ва муҳаббат билан қараб келмоқдалар ва бундан кейин ҳам шундай қиладилар. Шу сабабли, дейди у, Гвинея халқининг кўп йиллик кураши ғалаба билан — мустақил республика вужудга келтирилиши билан тугалланганлиги тўғрисидаги хабарни хурсандчилик билан кутиб олдик.

СССР Фанлар академияси Африка институтининг директори, Африка халқлари билан дўстлик совет уюшмасининг раиси профессор И. И. Потехин совет халқи африка халқларининг тарихига, турмуши ва маданиятига зўр ҳурмат ва мароқ билан қараётганликлари тўғрисида гапиради. Мазкур уюшманинг ташкил этилганлиги ана шундай зўр қизиқишнинг ифодасидир. Бу уюшма ҳозирги вақтда совет жамоатчилигининг кенг доираларини ўз сафларига бирлаштирмоқда. Олим сўзини давом эттириб бундай дейди: Биз, уюшма аъзолари, Африка ва СССР халқлари ўртасида ҳамжиҳатлик бўлишига ва дўстликнинг мустаҳкамланишига бутун чоралар билан ёрдам беришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўямиз.

Шундан кейин ҳамма томонидан самимий кутиб олинган СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ф. Р. Козловга сўз берилади.

Биз, дейди у, Совет Иттифоқи халқларининг Гвинея Республикаси халқига дўстлик туйғуларини изҳор қилмоқ учун бу ерга тўпландик. Гвинеялик меҳмонлар СССР бўйлаб сафар қилганларида совет кишилари озодлик ва мустақиллик учун мардона курашаётган Африка халқларига нисбатан ғоят самимият билан қараётганликларига ишонч ҳосил қила олдилар. Ф. Р. Козлов сўзини давом эттириб айтдики, меҳмонларимизнинг СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев билан учрашуви уларнинг бу сафарида муҳим воқеа бўлди. Гвинея Республикаси Президентининг Совет ҳукумати бошлиғи билан қилган дўстона, самимий суҳбатлари Гвинея-Совет дўстлигини ривожлантиришда, шубҳасиз, катта ўрин олади.

Биз, деб сўзини давом эттиради нотиқ, совет юртида ҳозирги Африканинг атоқли сиёсий раҳбарларидан бири — Президент Секу Турени табриклаш билан ғоят хурсандмиз. Секу Туренинг Африка меҳнаткашларини бирлаштириш соҳасида касаба союзларида олиб борган ишлари, унинг Гвинея демократик партиясига раҳбарлиги, халқ оммасининг мустамлакачиликка қарши олиб борган курашида унинг ўйнаган роли кенг эътироф этилди.

Ф. Р. Козлов жабр-зулмга асосланган шармандали мустамлакачилик системаси узил-кесил емирилаётганлигини ўз кўзимиз билан кўриб турганлигимизни таъкидлаб бундай дейди: «Озодлик тонгти Африка устида ёришди, бу тонг Африка халқларига бахт-саодат бағишлайди».

Ф. Р. Козлов сўзини давом эттириб айтдики, СССР билан Гвинея ўртасидаги муносабатлар территориал бутунлик ва суверенитетни ўзаро ҳурмат қилиш, ҳужум қилишмаслик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик, тинч-тотув яшаш ва иқтисодий ҳамкорлик принциплари асосига қурилгандир. Совет Иттифоқи Шарқнинг мустақил мамлакатларига маънавий жиҳатдангина эмас, балки моддий жиҳатдан ҳам ёрдам кўрсатиб келмоқда. Жумладан, иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисида Совет Иттифоқи ва Гвинея Республикаси ўртасида тузилган битим буни яққол кўрсатади.

Ўртоқ Ф. Р. Козлов ўз нутқининг охирида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: СССР ва Гвинея ҳукуматларини қизиқтираётган барча масалалар юзасидан бу ҳукуматлар ўртасида тўла ҳамжиҳатлик мавжуддир. Совет Иттифоқи билан Гвинея Республикаси ўртасида иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларни бундан буён янада ривожлантирайлик, халқаро кескинликни юмшатиш ва умумий тинчлик учун курашда мамлакатларимизнинг ҳамкорлигини янада мустаҳкамлайлик.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Тома-тома кўл бўлур

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг коллективи ишлаб чиқариш топшириқларини муваффақиятли бажариш билан бирга, хомашё ҳамда электр қувватини кўплаб тежашга ҳам эришмоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари даврида корхона бўйича юзларча минг киловатт-соат электр қуввати тежаб қолинди.

Бу соҳада Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати ўртоқ С. Нуритдинов бошчилигидаги навли станнинг коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Бригадада электр қуввати тежаб-тергаб сарфланади, ҳар бир киловатт-соат энергияни сарфлаш устидан қатъий назорат ўрнатилган. Ишлаб чиқариш технологиясига тўла амал қилиш ҳисобига кўплаб қувват ва бошқа хомашёлар иқтисод қилинмоқда. Бригада аъзолари иқтисод қилинган хомашёдан 168 тонна металл ишлаб чиқардилар. Ҳамаси бўлиб 130 минг киловатт-соатдан ортиқроқ электр қувватини тежаб қолдилар. Бу қувват ёрдами билан қўшимча равишда ўнларча тонна маҳсулот тайёрланди.

Бу бригада билан мусобақадош бўлган ўртоқ Б. Грошев бошчилигидаги коммунистик меҳнат бригадаси ҳам электр қувватини кўплаб тежаб қолишга муваффақ бўлди. Бригада аъзолари йил бошидан бери 123 минг киловатт-соат қувват иқтисод қилдилар.

Корхонада хомашё ва электр қувватини тежаб қолишда дуруст натижаларга эришаётган бригадалар анчагина бор. Тома-тома кўл бўлур деганларидек, бундай бригадалар иқтисод қилаётган киловатт-соатлар завод бўйича ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам бермоқда.

М. НОВИКОВ,
И. БАРАКАЕВ.

Резервлар ишга солинганда

«Главсельэлектро»нинг область контораси энергетиклари давлат планларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган умумхалқ ҳаракатига қўшилиб, зиммаларига катта мажбурият олган эдилар. Улар қишлоқ хўжалигини электрлаштириш бўйича етти йилликка белгиланган планни беш йилда бажаришга аҳд қилишган. Энергетиклар ўз аҳдларининг устидан чиқишга астойдил бел боғлаб, ажойиб ғалабаларга эришмоқдалар.

Колхоз ва совхоз коллективлари олдида турган катта ва масъулиятли вазифаларни ҳал қилиш кўп жиҳатдан қишлоқ хўжалигини янада электрлаштиришга боғлиқ эканлигини яхши тушунган контора ишчилари, инженер-техник ходимлари астойдил меҳнат қилиб 1959 йил топшириғини барча кўрсаткичлар бўйича муддатидан деярлик икки ой илгари — 5 ноябрда муваффақият билан адо этдилар. Бу ғалабага янги техника ва илғор технологияни кенг жорий қилиш, социалистик мусобақани кун сайин қизитиш ва резервларни ишга солиш натижасида эришилди.

Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш область контораси коллективи электр қуввати ҳосил қилиш йиллик топшириғини 120 процент, энергияни реализация қилиш планини 102 процент қилиб бажарди. Бу йил колхозларга ташкилий-техникавий ёрдам бериш яхши йўлга қўйилди. Областимизнинг ўнлаб колхозларидаги электр асбоб-ускуналарини реконструкция қилиш ва янги, янада такомиллашган агрегатларни ўрнатиш бўйича белгиланган топшириқ бир ярим баравар адо этилди.

Шу йилнинг ўтган ойлари давомида қишлоқ хўжалик артеллари заказы билан 68 минг метрдан ортиқроқ қувват узатувчи линиялар қурилди. Бундан ташқари янгидан 47 та трансформатор подстанциялари монтаж қилинди.

Энергетиклар резервлардан унумли фойдаланиб, электр қувватининг бекорга сарфланишини анча камайтирдилар. Линияларда қувватнинг камайиши белгиланганига нисбатан 26 процент қисқартирилди. Ҳар бир киловатт-соат электр қуввати ҳосил қилиш учун сарфланадиган харажат 10 процентга арзонлашди.

Контора коллективи қўлга киритилган бу ғалабани янада мустаҳкамлаш ва КПСС Марказий Комитетининг халқ хўжалигида электр қувватидан рационал фойдаланиш тўғрисидаги Хатига амалий иш билан жавоб бериш учун шу кунларда баланд руҳ ва зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Энергетиклар йиллик пландан ташқари 18 миллион киловатт-соат электр қувватини реализация қилиш ва камида 200 минг сўмлик ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширишга қарор қилдилар.

В. ГУСЕВ,
Тошкент область партия комитетининг инструктори.

«Главсельэлектро» область конторасининг бир группа ишчилари ва инженер-техник ходимлари КПСС Марказий Комитетининг Хати муносабати билан электр қувватини тежаш йўллари ҳақида ўзаро суҳбатлашмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

„ГВИНЕЯЛИК ДЎСТЛАР СИЗЛАРГА ОҚ ЙЎЛ!"

ГВИНЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ВА ҲУКУМАТ РАИСИ СЕКУ ТУРЕ МОСКВАДАН ЖУНАБ КЕТДИ

Ўз ҳамроҳлари билан бирга Прагага жўнаб кетаётган Гвинея Республикаси президенти ва ҳукумат раиси Секу Турени москваликлар 27 ноябрда самимий ва дўстона узатиб қолдилар. Секу Туре СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг таклифига мувофиқ расмий визит билан бир ҳафта давомида Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турди.

Ҳурматли меҳмонни узатиб қўйиш учун К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Ш. М. Арушанян, РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Н. Органов, СССР министрлари ва бошқалар келдилар.

Узатиб қолувчилар орасида чет эл дипломатлари, журналистлар бор эди.

Гвинея давлатининг бошлиғи Секу Туре аэродромга етиб келиб, фахрий қоровул бошлиғининг рапортини қабул қилди. Гвинея Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари янгради. Секу Туре К. Е. Ворошилов билан бирга совет жангчилари сафини айланиб ўтди.

К. Е. Ворошилов ва Секу Туре нутқ сўзладилар.

Москваликлар гвинеялик меҳмонлар билан байроқчалар силкиб самимий хайрлашиб қолдилар. (ТАСС).

АФҒОНИСТОН ПАРЛАМЕНТИ АЪЗОЛАРИНИНГ ТОШКЕНТДА БУЛИШИ

Халқ кенгаши раиси Муҳаммад Новрўз бошчилигида Ўзбекистон пойтахтида меҳмон бўлиб турган Афғонистон парламенти делегацияси 27 ноябрда Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлди. Меҳмонлар корхона раҳбарлари билан суҳбат қилгандан кейин йигирув, тўқув ва читга гул босиш фабрикаларини томоша қилдилар. Афғонистон парламентининг аъзолари тўқимачиларнинг соғлигини муҳофаза қилиш ишлари билан батафсил танишдилар.

Делегация бошлиғи Муҳаммад Новрўз Тошкент тўқимачилик комбинатини келиб кўришимиз менда ва менинг ҳамроҳларимда кучли таассурот қолдирди, деди. У, тўқимачиларнинг ўз ишларида янгидан-янги муваффақиятларга эришувларини тилади. (ЎзТАГ).

Совет Иттифоқи билан Гвинея Республикаси халқлари ўртасида дўстлик митинги

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Ҳамма томонидан ғоят самимий кутиб олинган Президент Секу Туре нутқ сўзлади. У, дўстона кутиб олганликлари учун совет кишиларига ташаккур изҳор қилди ва ана шу шодиёна учрашув Совет Иттифоқи халқлари Африка халқларини қардошларча ҳурмат қилаётганликларини исбот этади, деб таъкидлади. Президент айтадики, мустамлакачилардан Гвинеяга жуда оғир мерос қолган эди ва ҳозирги вақтда Гвинея ҳукумати, Гвинеянинг демократик партияси ва бутун халқ мустамлакачилик жароҳатларини тезроқ даволаш учун ҳаётнинг ҳамма соҳаларида тубли ўзгаришларни амалга ошириш ишлари билан машғулдир.

Биз, деб сўзини давом эттирди Секу Туре, дунёдаги барча халқлар билан ҳамкорлик туфайли мамлакатимизни халқимизга зарур бўлган моддий неъматлар ишлаб чиқаришнинг замонавий воситалари билан таъминлай оламиз. Биз, Гвинея Республикасининг бир қанча мамлакатлар билан, шу жумладан сизнинг мамлакатингиз билан ўрнатган муносабатларининг аҳамиятига юксак баҳо берамиз. Сизнинг мамлакатингиз бизга маънавий ва моддий жиҳатдан жуда катта ёрдам кўрсатиб келмоқда.

Сўнгра, Президент Гвинеянинг мустақиллигини Африка халқларининг мустақиллигидан ажратиш асло мумкин эмаслиги тўғрисида гапиради. Бизнинг республикамиз, деди у, ўзини Африкадаги барча халқларни озод қилишнинг қуроли деб ҳисоблайди. Секу Туре ҳозирги дунё икки лагерга—империалистик ва антиимпериалистик мамлакатлар лагерига бўлинганлиги ҳақида гапириб айтдики, Африка халқлари барча халқлар учун тинчлик ва озодликни ўз сиёсати деб танлаб олган антиимпериалистик мамлакатлар қаторида турибди. Шу муносабат билан Президент Секу Туре айтдики, Африка қитъасидаги мамлакатлар Совет давлатининг халқаро кескинликни юмшатишга, бутун дунёда тинчликни таъминлашга қаратилган ишларини маъқуллайдилар.

Гвинея давлатининг бошлиғи совет халқини ишонтириб айтдики, Гвинея халқи совет халқига нисбатан доим дўстлик туйғуларини изҳор қилади. Гвинея давлатининг бошлиғи ана шу дўстона муносабатлар бундан буён ҳам ривожланиб боради, деб ишонч билдирди. Президент Секу Туре ўз нутқининг охирида ҳамманинг гулдурос қарсаклари остида Гвинея-Совет дўстлиги шарафига табрик хитоблари айтди.

Шу ерда ҳозир бўлган кишилар нотиқларнинг сўзларини бир неча марта гулдурос қарсаклар билан бўлиб турдилар. Бугунги митинг ҳар иккала мамлакат халқлари дўстлигининг, масофалар тўсқинлик қила олмайдиган дўстликнинг ёрқин намойишига айланди. (ТАСС).

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

27 ноябрда Тошкент шаҳар Советининг IV сессияси бўлиб ўтди. Сессияда шу йилнинг 10 ойи ичида шаҳар хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги иш якунлари тўғрисидаги, Ўзбекистон пойтахтининг 1960 йилги плани ва бюджети тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Шаҳар план комиссиясининг раиси С. А. Харьковский, шаҳар молия бўлимининг мудири А. А. Назиров, бюджет комиссиясининг раиси И. Г. Новиков доклад қилдилар.

Шаҳар саноаҳи пландан ташқари юзларча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Шаҳар ижроия комитети саноат бошқармаси ихтиёридаги корхоналаргина маҳсулотнинг 19 та янги турини ишлаб чиқара бошладилар. Завод ва фабрикаларни техника билан таъминлаш даражаси кўтарилди: цехларда 250 дан кўпроқ янги технологик машина-ускуналари ўрнатилди.

Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ошди, уларга маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди. Бу йил 2.700 дан кўпроқ оила обод уйларга кўчирилди. Янги мактаб бинолари фойдаланиш учун топширилди, болалар муассасалари ва медицина муассасалари сони ортди. Водопровод ва электр чироғ шохобчаларини кенгайтириш, шаҳар транспортини ривожлантириш, йўлларни обод қилиш, кўкаламзорлаштириш учун кўп маблағ сарфланди. Етти мингта яқин квартира газ билан таъминланди. Озиқ-овқат ва саноат товарлари сотиш кўпайди: аҳолига ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан 235 миллион сўмликдан кўпроқ товар сотилди. 130 дан кўпроқ янги савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ишга туширилди.

Сессияда таъкидлаб ўтилганидек, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари, улар ихтиёридаги ташкилот ва муассасалар шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш учун барча имкониятлардан фойдаланмадилар. Шаҳар ижроия комитети саноат бошқармасининг айрим корхоналари умуман планни бажарганлари ҳолда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг таннархини кўпайтириш юзасидан берилган топшириқни бажармадилар. 1.200 холодильник, томга ёпиладиган талайгина миқдорда материал, ғишт ва бошқа буюмлар етказиб берилмай қолди. Капитал қурилиш плани бажарилмади. Тошкентдаги коммунал-маиший муассасаларнинг иш даражаси ҳам аҳолининг ўсган талабларига жавоб бермаётир. Шаҳарнинг санитария маданияти учун ҳали ҳам суст кураш олиб борилмоқда. Аҳолига савдо-сотиқ ва маданий хизмат кўрсатиш соҳасидаги камчиликлар йўқотилган эмас.

Сессия республика пойтахтининг шаҳар хўжалигини ривожлантиришнинг 1960 йилги плани ва бюджетини тасдиқлади. Бюджет даромадлар ва харажатлар бўйича 864 миллион 185 минг сўм миқдорида, яъни 1959 йилдагидан қарийб 130 миллион сўм кўпроқ миқдорда белгиланди. Бюджет маблағлари шаҳар хўжалигини янада ривожлантиришга, маданиятни юксалтиришга, меҳнаткашларнинг уй-жой ва бошқа маиший эҳтиёжларини қондиришга сарф қилинади. 1960 йилда давлат капитал маблағлари ҳисобига ва якка тартибда қуриш йўли билан қарийб 215 минг квадрат метр ҳажмда уй-жой қуриш кўзда тутилади. 16 мактаб, еттита болалар яслиси, иккита кинотеатр, кутубхоналар, планетарий бинолари, ҳаммом-кирхона комбинати қурилади. Янги троллейбус линияларини ишга тушириш, шаҳар транспорти паркини кенгайтириш мўлжалланди.

Коммунал хўжаликни ривожлантириш ва шаҳарни обод қилиш учун кўп маблағ ажратилди. Янги кўчалар очиш, 300 мингдан кўпроқ дарахт ва кўчатлар ўтказиш, яна 12.400 квартирани газ билан таъминлаш мўлжалланди. Товар обороти анча кўпайтирилади. Яна 150 магазин ва умумий овқатланиш корхоналари ишга туширилади.

Сессия М. Й. Йўлдошевни шаҳар ижроия комитети раислиги вазифасидан озод қилди. Депутат Ҳ. А. Маъруфов шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди. (ЎзТАГ).

Амалий раҳбарлик бўлмагач...

Темирчилик-пресс цехи «Таштекстильмаш» заводида энг йирик ва асосий цехлардан бири ҳисобланади. Шундай экан, ишлаб чиқаришни механизациялаштириш ва автоматлаштириш йўли билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг таннархини камайтириш, шунингдек сифатини яхшилаш каби муҳим масалалар цех партия ташкилотининг диққат марказида туриши керак.

Хўш, шундай қилинаяптими? Афсуски йўқ. Цех ишчилари ўртасида меҳнат интизомини бузиш, брак маҳсулот тайёрлаш каби ачинарли ҳоллар юз бермоқда. Шунинг учун ҳам бу ерда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ўн ойлик топшириқ бажарилган бўлса ҳам, лекин, товар маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича 90 процент бажарилди, холос. Цех корхона коллективидан қарийб 150 та РТК 168-2 маркали пилталаш ва 100 РТП 192-2 маркали машинаси учун деталлар қарздор бўлиб қолди. Шунингдек, 8 мингдан ошиқроқ рогулка (ип йигирувчи асбоб) брак қилинди.

Бу аҳвол на цех бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Лягошин) ва на завод партия бюроси аъзоларини ташвишлантирмади.

Август ойининг бошларида бўлиб ўтган цех коммунистларининг йиғилишида ўртоқ Лягошин ҳам, бюро аъзолари ҳам цехнинг бир неча ойлардан буён давлат планини бажаролмай корхона коллективи таънасига қолиб келаётганлигини, бунинг устига ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг кўплаб бракка чиқарилаётганлигини эътироф этган эдилар. Ўшанда бу камчиликларни қисқа вақт ичида тугатиш мақсадида бюронинг ҳар бир аъзосига, жумладан цех технологи Б. Фетисов ва контролер А. Косовицов ўртоқларга маҳсулот сифати устидан контролликни кучайтириш ҳамда смена мастери ўртоқ Логиновга цехда оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш юзасидан топшириқлар берилган эди. Ана шундан буён турт ой вақт ўтди. Афсуски, қарорни амалга оширадиган бирор «азамат» топилмади. Оқибат натижада август ойи топшириғи 93,5 процент бажарилди. Сентябрь ойида иш ҳақи фондидан қўшимча 34 минг сўм харажат қилиб ҳам кўрилди. Лекин шунда ҳам бўлмади. Август-сентябрь ойларида рогулка тайёрлаш участкасининг ўзида (мастери Кабринский, партгруппорги Дяченко ўртоқлар) 500 дан ортиқ рогулка бракка чиқарилди. Цех бундан 30 минг сўмдан ортиқ зарар кўрди.

Цехда оммавий-сиёсий ишлар ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Қайси участкага кирманг, қачонлардир ёзиб қўйилган ва ранги ўчиб кеттан шиорлардан бўлак ҳеч нарсани кўрмайсиз. Деворий газета ва «Молния»лар мутлақо чиқарилмайди. 11 агитатор шу кунга қадар на участка ва на смена ишчилари ўртасида илғорлар тажрибасини оммалаштириш, қолоқ ва бракчиликни тугатишга қаратилган темаларда бирор марта бўлса ҳам лекция ва суҳбатлар ўтказмаганлар.

Цех раҳбарлари меҳнатни тўғри ташкил этишга кам эътибор берадилар. Мастер ўртоқ Гайнутдинов ишчиларга кундалик графикни тушунтириб, конкрет топшириқлар бермайди. Бунинг устига у, кўп вақт ўз иш жойида бўлмайди. Агар бирор зарур иш чиқиб қолгудек бўлса, ишчилар қимматли вақтларини смена мастерини участкама-участка қидириш билан ўтказишга мажбур бўладилар. Ишчиларнинг ўзбошимчалик билан сменадан-сменага ўтиб кетаверишларининг боиси ҳам ана шунда.

Лекин партия ташкилоти бундан хабардор бўлса ҳам нечундир тегишли чора кўрмаётир. Айниқса ана шундай қолоқ участкаларга илғор коммунистларни бириктиб, уларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини ошириш цех партия ташкилоти эътиборидан четда қолиб келмоқда.

Завод партия бюроси цехда партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни кучайтириб, коллективни етти йилликнинг дастлабки йил топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашга сафарбар этишда цех партия ташкилотига яқиндан ёрдам бериши керак.

А. ШАЙХОВ.

МАКТАБ ҲАЁТИ

Чирчиқ шаҳридаги 9-мактабнинг слесарлик, дурадгорлик устахоналари яхши жиҳозланган. Суратда: (ўнгда) меҳнат дарси ўқитувчиси токарь ўртоқ С. Н. Сионосян 7-синф ўқувчиларига токарлик станогининг тузилиши ва ундан фойдаланишни ўргатмоқда.

Б. Артемов фотоси.

Бугун ишлаб чиқариш машғулоти куни

Турли-туман шиор ва плакатлар билан безатилган озода ва ёп-ёруғ хонага кириб борар эканмиз, станоклар олдида тўпланиб турган қизлар даврасига дуч келдик. Улар билан самимий саломлашгач, ўртоқ Сулимовни сўрадик.

— Ҳозир шу ерда эдилар, эҳтимол 2-механика цехидаги ўқувчилар олдида бўлсалар керак. Тўғридаги цех,— жавоб берди қизлардан бири.

Николай Кондратьевич Сулимовни токарь Алексей Едунов билан суҳбат пайтида учратдик. Суҳбатни бўлмаслик учун бироз кутиб турдик.

— Алексей Иванович, шогирдингиз Каримов станокни бошқариш усулларини қандай ўзлаштираяпти?

— Шогирд анча тиришқоқ бола экан, қунти зўр, анча нарсаларни ўрганиб олди. Мана, бугундан станокни ўзи мустақил равишда бошқаради. Зеҳни ўткир экан. Шундай мураккаб станокни қисқа вақт ичида ўзлаштириб олиш ҳазил гап эмас.

Николай Кондратьевич токарнинг сўзларидан қувониб, ўз ўқувчисининг ютуқларидан фахрланиб қўйди. Шунда биз у билан саломлашиб, заводда ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси қандай ўтаётганлиги ҳақида суҳбатлашдик. Ўқитувчи бизни 1-механика цехига бошлади.

Цехда ҳаёт қайнайди. Токарлик станокларини ўқувчи қизлар бошқаришаяпти

— Мана, бизнинг ёш токарларимиздан Рафиқа Ҳамралиева, Ўлмас Авазова,— деб ишора қилди Николай Кондратьевич моҳирлик билан станокларни бошқараётган қизларни кўрсатиб. Уларни 9-синф ўқувчилари эмас, цех ишчилари деб ўйлаш мумкин эди. Станокларни худди ўзлариники қилиб олишган, чапдаст ишчилардан қолишишмайди. Рафиқа станок патронига болтни ўрнаштирар экан, ишдан кўзини узмай саволларимизга қисқа, лўнда жавоб берар эди.

— Нечта болт тайёрладингиз?
— Ҳозиргача 50 та.
— Бугун қанчага етказасиз?
— 300 тадан ошираман.

Шу пайт қора сатин халат кийган нозиккина қизча келиб Рафиқа тайёрлаган деталларни кўздан кечира бошлади. Бу қиз Рафиқанинг устаси Тамара Шикаева экан. Тамара ўтган йили Рафиқалар ўқиётган мактабни битириб, тўппа-тўғри шу заводга келиб ишга кирибди. Ҳозир у илғор токарлар сафида ишлаётган экан. У ўз дугоналарига, мактабдош ўртоқларига севган ҳунарининг икир-чикирларини қунт билан ўргатаётир.

Тошкентдаги 54-мактаб маъмурияти ва ўқитувчилар коллективи ўқувчиларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш, уларга касб ўргатиш ишларига катта эътибор бермоқда. Мактаб ўқувчилари ўз мутахассисликлари бўйича ҳафтада 6 соат Тошкент экскаватор заводида ишлаб чиқариш практикасида бўладилар. Машғулотлар индивидуал характерда бўлиб, ҳар бир ўқувчи токарь, слесарь ва бошқа касб соҳибига бириктириб қўйилган. Юқори малакали мастерлар уларга ёрдам бериб турадилар. Бу эса ўқувчиларнинг назарий ва амалий билимларини мустаҳкамлашда уларда меҳнат кўникмаларини ҳосил қилишда муҳим роль ўйнайди. Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси бўладиган кунни сабрсизлик билан кутиб, завод цехларига зўр қувонч билан бормоқдалар.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

ТАБИАТШУНОС БЛОКНОТИДАН

Табиий олмазорларни яхши асрайлик

Тошкент олмаси республикамиздагина эмас, ҳатто Иттифоқимизда ҳам машҳур. Областимизнинг тоғли районларидаги табиий олмазорларда хилма-хил олмалар етишади. Бўстонлиқ, Оҳангарон ва Паркент каби тоғли районларда мўл ҳосил бераётган табиий олмазорларни кўплаб учратиш мумкин. Бу ерларда ўсувчи олма дарахтлари кеч кузга қадар кетма-кет гуллаб ҳосилга киради, улар турли об-ҳаво шароитига жуда чидамлидир.

Табиий ҳолда ўсувчи олмалар таъми жиҳатидан маданий ҳолда ўстирилган олмалардан қолишмайди. Эртаги сариқ нордон, ўртаги қизил жоноқи, кечки оқ, кулчасимон, қизил нордон, оқ сариқ, тарғил, тухумсимон, оқ пахта, оқ ширин ва бошқа навли олмалар жуда тотлидир. Бу олма дарахтлари узоқ йиллар давомида ўз-ўзидан кўпайиб ҳосил бериб келмоқда. Булар бир-бирларидан айрим белгилар билангина фарқ қилади. Шу йил ўтказилган илмий текширишда аниқланган бу олма навлари сувсизликка бардош бериши ва ниҳоят серҳосил, соғломлиги билан характерлидир.

Бўстонлиқ районидаги Қайнарсой, Сиджаксой, Новаласой, Консой, Харжимонсой, Асқарсой, Испарасой ва бошқа жойларда ёнғоқ, камхастак, шовот, иргай, зирк, тоғ олича каби табиий ҳолда ўсувчи мевали дарахтлар қаторида йилига неча юз тонналаб ҳосил берувчи олмазорлар бор. Лекин ана шу табиат ноз-неъматлари ёз бўйи териб тугатилмайди, бир қисми дарахтда қолиб кетади. Баҳоргача қор остида бўлиб, баъзан гуллагунга қадар меваси сақланади, бир қисми эса ҳайвонларга ем бўлади.

Ана шу мўл олма ҳосилидан унумли фойдаланиш мумкин. Уларнинг уруғларини кўчатзорларда кўпайтириш, жуда фойдалидир. Юқори навли олма яратишда ана шу табиий олмазорлар жуда муҳим ўрин тутади. Табиий бойлик бўлган олмазорларни яхши асрайлик.

М. ТУЙЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

Урал Бухоро газини қабул қилишга тайёрланмоқда

СВЕРДЛОВСК, 26 ноябрь. (ЎзТАГ мухбири). Узоқ Бухоро етти йиллик бошланиши билан Урал меҳнаткашларининг қалбларига жуда яқин бўлиб қолди. Улар Бухоро табиий газ манбаи қидирувчиларининг муваффақиятлари ҳақидаги ҳар бир янги хушхабарни қизиқиш билан кутмоқдалар. Бу қизиқиш тушунарлидир: шу етти йилликдаёқ Бухоро гази Челябинскка, сўнгра эса Уралнинг жуда йирик саноат маркази Свердловскка етиб келади.

Уралдаги кўпгина ташкилотлар Газли-Челябинск ва Газли-Свердловск трубопроводларини ётқизишда бевосита қатнашадилар. «Бензинопроводстрой» тресги,«Нефтепроводмонтаж» трестининг 6- қурилиш-монтаж бошқармаси, «Союзпроводмеханизация» трестининг 2- қурилиш-монтаж бошқармаси ана шулар жумласидандир. Шу баҳорда трубопроводлар трассасига жўнаган мутахассислар орасида ана шу ташкилотларнинг вакиллари ҳам бор эди.

— Жанубий Уралнинг тоғлари ва ботқоқликлари, — дейдилар улар, бизга халақит бермайди. Биз мамлакатнинг ана шу районида ер усти магистралларини ўтказиш тажрибасига эгамиз.

Уралдан газ қувурлари трассасига кўпгина мукаммал техника юборилади. Бу техника конструкторлик бюроларида ва экспериментал цехларда ҳозирданоқ тайёрланмоқда.

ДЭТ — 250 типидаги махсус осма ва тиркалма ускуналари билан қуроллантирилган 250 кучли тракторлар ватан тракторсозлигида янгиликдир. Бу тракторлар ўтиш қийин бўлган жойларда ишлаш учун мўлжалланган. Челябинск трактор заводи ана шундай машиналарнинг тажриба нусхаларини ясаб чиқарди ва уларни кўплаб ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрмоқда. ДЭТ — 250 тракторлари Газли-Урал газ магистралининг айрим участкаларида кенг қўлланилади.

Урал труба прокатчилари мамлакатнинг кўпгина газ йўлларини ўз маҳсулоти билан таъминлаб турибди. Улар Бухоро районидан Уралга келтириладиган газопроводларини аъло сифатли трубалар билан таъминлаш мақсадида ҳозирги вақтда ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштирмоқдалар. Технологияга киритилган тузатишлардан кейин брак ишларини энг кам даражага етказишга эришилди.

Челябинск труба заводида янги трассаларга ётқизиш учун мўлжалланган катта диаметрдаги трубалар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Улуғ Октябрнинг 42 йиллиги арафасида заводнинг учинчи навбат қисми қурилиб бўлди. Бу ҳол маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин суратда кўпайтириш имконини беради.

Уралдаги бир қанча корхоналарда йўл қурилиши машиналарининг хиллари такомиллаштирилмоқда. Бу машиналар газ қувури қурилишида ишлатилади. Маиший мақсадлар учун мўлжалланган ускуналар, жумладан, қурувчиларнинг кўчма шаҳарчалари учун вагончалар ишлаб чиқарилади.

Свердловск, Челябинск ва Уралдаги бошқа шаҳарларда ички газопровод шохобчаларини ётқизиш ишлари ҳозирданоқ қизитиб юборилди. Кварталар ичидаги тармоқларни ҳисобга олмаганда ана шу газопровод шохобчалари тахминан 1200 километрга чўзилади. Янгидан ишга туширилаётган уй-жой биноларининг ҳаммаси ҳозирданоқ газ трубаларига эга.

Урал саноатини, маъмурий биноларни ва уй-жойларни газ билан таъминлашни лойиҳалаштириш вазифаси «Уралгипрошахт» давлат лойиҳалаш институти зиммасига юклатилди. Институт директори П. А. Поповнинг ЎзТАГ мухбирига айтишига қараганда, етти йил мобайнида Челябинскни газлаштириш мақсадларига 90 миллион сўм миқдорида маблағ сарфланади. Свердловск шаҳрини газлаштириш учун ҳам шу миқдордан кам маблағ сарфланмайди.

Институтда газ билан таъминлашнинг мукаммал схемасини тузиш учун ҳамма асосий маълумотлар ишлаб чиқилмоқда. Лойиҳалаш вақтида Уралнинг табиий хусусиятлари ҳисобга олинмоқда. Айрим жойларда ер ости газопровод тармоқлари ўрнига ер устидаги газопроводлар қурилади.

Газли-Урал газопровод йўли шаҳарлар яқинидан ўтадиган пунктларда тақсимлаш станциялари барпо этиш мўлжалланди.

УЛУҒ УСТОЗ

(ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬСНИНГ ТУҒИЛГАНИГА 139 ЙИЛ ТЎЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

Дунё пролетариатининг доҳиси, илмий коммунизмнинг асосчиси, улуғ Маркснинг энг яқин дўсти Ф. Энгельснинг туғилганига бугун 139 йил тўлади.

Энгельс ҳам Маркс каби буюк олим, философ, революцион пролетариат синфининг назарий-сиёсий йўлбошчиси, раҳбари сифатида машҳурдир. Энгельс ўзининг бутун куч-қувватини, ҳаётини пролетариат ва эзилган барча меҳнат аҳлини капитализм зулмидан озод қилишга сарф этди.

Фридрих Энгельс 1820 йил 28 ноябрда Пруссия қироллигига қарашли Рейн областининг Бармен шаҳрида туғилди. Унинг отаси бадавлат киши (фабрикант) эди. Энгельс ёшлик чоғларидаёқ қобилиятлилиги ва зийраклиги билан бошқалардан ажралиб турар эди. У, 1834 йилда гимназияга ўқишга киради, лекин уни битиришга муваффақ бўла олмайди. Чунки унинг отаси Энгельсни ўқишдан ажратиб, савдо конторасига ишга қўяди. Контора ишининг унча оғир бўлмаганидан фойдаланиб, ўзининг кўп вақтини билим олишга сарфлайди.

Энгельс 1839 йилдан бошлаб матбуотда иштирок қилабошлайди ва шу йилнинг бошларида унинг «Вупперталиядан хат» деган мақоласи босилиб чиқади. Бу мақоласида у, фабрикантларни, дин ниқобига ўралган мунофиқ шахсларни, халқ манфаатига зид бўлган реакцион муассасаларни, ҳаддидан ошиб кетган амалдорларни қаттиқ танқид остига олади.

1841 йилда Энгельс бир йиллик ҳарбий хизматга чақирилиши муносабати билан Берлинга келади ва у ерда ёш гегельчилар тўгарагига қатнашади. Кўп ўтмай бу тўгаракда у ўзининг зўр қобилиятли революцион-атеист эканлигини кўрсатди ва Шеллинг каби реакцион-идеалист философларга қарши кураш олиб борди.

Фридрих Энгельс 1842 йилнинг охирларида ҳарбий хизматни тамомлаб, Англиянинг тўқимачилик саноати шаҳарларидан бири бўлган Манчестрга бориб, отасининг савдо конторасида ишлайди. У бу ерда чартистлар ҳаракати билан танишди, бу ҳаракатда бевосита иштирок қилган раҳбарлар билан учрашди. Шунингдек, Энгельс Англияда хаёлий социалистларнинг назарияларини ва сиёсий-иқтисод таълимотларини ўрганади.

Энгельс Англия ишчиларининг ҳаётини чуқур ўрганиши натижасида 1845 йили «Англия ишчилар синфининг аҳволи» номли китобини ёзади. Бу асарда у, Англия ишчилар синфининг яшаш шароити нақадар оғир, ачинарли эканини тўлиқ баён қилиб беради ва бунинг сабабларини очиб ташлайди. 1844 йилнинг август ойида Энгельс Англиядан Германияга қайтатуриб, Парижга тушади ва у ерда Маркс билан биринчи марта шахсан учрашади.

Бу икки буюк инсоннинг Парижда учрашувидан сўнг, улар ўртасида яқин ва умрбод дўстлик бошланади. Энгельснинг бутун фаолияти Маркснинг ҳаёти билан чамбарчас боғлиқдир. «Дўсти Карл Марксдан сўнг,— деб ёзади В. И. Ленин, — Энгельс бутун маданий дунёдаги ҳозирги замон пролетариатининг энг яхши олими ва устози эди».

Ф. Энгельс ўз дўсти Маркснинг ҳамма ишларига яқиндан ёрдам берар эди. Маркс ўзининг ижодий ишларида ва умуман ҳаётида Энгельсни ёрдамга чақириб, ундан маслаҳатлар олар эди. Маркс «Капитал» асарининг биринчи томини ёзиб тамомлагандан сўнг, Энгельсга ёзган хатида бундай деган эди: «Ниҳоят, бу том тайёр бўлди. Бу иш сенинг ёрдамининг билан бажарилганлиги туфайли шахсан сендан миннатдорман. Бу ишда сенинг менга бўлган фидокорона ёрдаминг бўлмаганда эди, мен ҳеч қачон уч том асарга доир бундай катта вазифани бажара олмас эдим. Чуқур ташаккур билан сени кутаман. Салом, менинг қимматли ва содиқ биродарим!» (К. Маркс, Ф. Энгельс, Асарлар, 1 том, 414 бет).

Маркс ва Энгельс биргаликда биринчи марта «Муқаддас оила» номли асарни ёзадилар. Бу асарда улар ёш гегельчиларнинг кўзга кўринган вакилларидан Бруно Бауэр ва шерикларига қарши курашадилар. Улар Гегельнинг ғоя ҳақидаги қарашини танқид қилиб, жамиятнинг ривожланиши асосида меҳнат процесси ётишлигини, жамият тарихини шахслар, қаҳрамонлар эмас, балки халқ оммаси яратишлигини илгари сурдилар. Шунингдек, улар бу асарда пролетариат синфининг коммунизм қуришдаги тарихий ролини ҳам кўрсатиб бердилар.

Маркс ва Энгельс 1845 йили ёзиб тамомланган «Немис идеологияси» асарида илмий коммунизм назариясини асослаб бердилар ва тўлиқ материалист-диалектик олим сифатида майдонга чиқдилар. Бу асарда улар Гегель ва гегельчиларни танқид қилиш билан бирга, Фейербахнинг метафизик материализмини ҳам жиддий танқид остига оладилар.

Коммунистик жамият қуришнинг буюк программ ҳужжати бўлган «Коммунистлар партиясининг манифести» Маркс ва Энгельс таълимотининг гавҳаридир. Бу асарда улар пролетар революцияси, пролетар диктатураси тўғрисидаги ва пролетар диктатураси системасида партиянинг раҳбарлик роли тўғрисидаги буюк марксистик таълимотни илгари сурдиларки, бу барча коммунистик ишчи партиялар учун ўз амалий фаолиятларида программ ҳужжат бўлиб келди ва келмоқда.

Маркс ўзининг машҳур асари «Капитал»нинг биринчи томини тамомлаб, қолган иккинчи ва учинчи томларини ёзиб улгурмай вафот этди. Маркс вафотидан кейин унинг буюк ишини Энгельс давом эттиради.

Маркс вафотидан кейин, Энгельс марксизм душманларига ва Маркс таълимотини ревизия қилувчиларга қарши бир қанча йирик асарлар ёзди. Унинг «Анти-Дюринг», «Табиат диалектикаси», «Людвиг Фейербах ва немис классик фалсафасининг охири» каби асарлари шулар жумласидандир. Бу асарларида Энгельс Маркс таълимотини янада юксак даражага кўтаради.

Маркс ва Энгельс илмий коммунизм назарияларини яратдилар ва социализмни хаёлдан фанга айлантирдилар. Улар пролетариат синфини революцион назарий қурол билан қуроллантирдилар. Шу назарий қурол асосида пролетариат биринчи марта 1917 йили Россияда Коммунистик партия раҳбарлигида ҳокимиятни ўз қўлига олди. Эндиликда эса пролетариат диктатураси бир қатор Европа ва Осиё мамлакатларида ўрнатилди. Бу эса марксизм-ленинизм таълимотининг буюк тантанасини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Маркс ва Энгельс вафотидан сўнг марксизмнинг ўлмас таълимотини В. И. Ленин ривожлантирди ва бойитди. Ленинизм—империализм ва пролетар революцияси даврининг марксизмидир.

Ленин тарбиялаган ва вояга етказган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўз амалий фаолиятида марксизм-ленинизмнинг ҳаётбахш таълимотига асосланиб, қисқа вақт ичида мисли кўрилмаган ютуқларни қўлга киритди. КПССнинг XX ва XXI съездлари мамлакатимиз халқларининг эришган буюк ютуқларини алоҳида қайд қилиб ўтди. Шунинг билан бирга, бу тарихий съездларда марксизм-ленинизм хазинасига қўшилган бирқатор назарий проблемалар ҳам илгари сурилди. Бунинг ўзи эндиликда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси томонидан марксизм-ленинизмни ижодий равишда ривожлантирилаётганлигининг ёрқин намунасидир.

Жаҳон пролетариатининг доҳилари Маркс, Энгельс ва Лениннинг ўлмас таълимотлари бизнинг коммунизм сари бориш йўлимизни машъалдек ёритиб турибди.

И. ИСҲОҚОВ,
Тошкент Давлат медицина институтининг доценти.

Қолган пахтани тезда йиғиб олиб, келгуси йил ҳосили учун пухта замин яратайлик!

САФИНГИЗ КЕНГАЙСИН, ТУРСУНОЙ

— Турсунойни бир кўрмадимда, — деди Каромат Зарифага. — Ҳар ҳолда бизга қараганда бақувват, билаклари кучга тўла бўлса керак. Бўлмаса, универсал ҳайдашга жазм қилаолармиди. Универсал автомашинага ўхшаб ўз-ўзидан ўт оладиган бўлса ҳам бошқа гап эди. Бундан ташқари уни эгат аралаб тўғри бошқариш ҳам осон бўлмаса керак.

Зарифа билан Каромат ёнма-ён эгатда кўсак териб борардилар. Бригада далаларида ҳозир сўнгги кўсаклар териб олинмоқда, бир томонда далалар ғўзапоялардан тозаланиб шудгор қилинаётир.

— Мен ҳам аввал шундай фикрда эдим, — деб жавоб берди Зарифа дугонасига. Сўнгра Турсуной билан биринчи марта қандай учрашганлиги ҳақида сўзлаб берди. Тошкентга, область кенгашига борганимизда йиғилиш бошланмасдан анча олдин залда ёшгина, нозиккина бир жувонга кўзим тушди. Қаерда кўрганман деб ўйладим. Аммо эслай олмадим. Тўғри бориб сўрашишга тортиндим. Шу пайт кимдир келиб, ҳалиги жувон билан «яхшимисиз, Турсуной» деб кўришди. Кўзларимга ишонмадим. Наҳотки, Турсуной деганимиз шундай нафис ва нозиккина бўлса?!

— Нозиккина бўлса қандай қилиб катта машиналарни бошқара олади?

— Ҳамма гап шундада. Катта машинани бошқариш учун ортиқча куч зарур эмас. Турсуной билан танишдим-у, биз ҳам терим машиналарини ўргансак оддий бармоқлар билан эмас, балки пўлат бармоқлар билан пахта тера олар эканмиз, деб кўнглимдан ўтказдим.

Йиғилишда Турсуной ҳам сўзлади. Гапларидан, ҳаракатидан жуда серғайрат эканлиги, ўз ишига катта ишонч билан қараши сезилиб турарди. Сўзларини диққат билан эшитиб, келаси йил албатта машина билан пахта теришни ўрганишга қатъий аҳд қилдим.

— Бу аҳдингизни бировлардан эшитиб, ҳайрон бўлган эдим, — деди Каромат этагидаги кўсакни қанорга тўкаркан, — бизнинг Зарифа етти ўлчаб бир кесадиган қизлардан эди. Қандай қилиб тўсатдан механизатор бўлишни орзу қилиб қолибди, деб ўйладим. Анчадан бери шу тўғрида ўйлаб юрар экансиз-да!

Дарҳақиқат Зарифа машина билан пахта теришни анчадан бери ўйлаб юрарди. Ўйламай ҳам бўладими, қўл билан пахта териш қаёқда-ю, машина билан пахта териш қаёқда. Бугун кетмон чопиқсиз пахта етиштиришга эришган эканмиз, эртага албатта пахтани қўл билан эмас, фақат машиналар билан теришга ҳам эришамиз. Аммо бу катта шарафли ва улуғвор мақсадни тезроқ рўёбга чиқариш керак-да. Бу соҳада Турсунойга ҳар қанча иззат ва ҳурмат кўрсатилса ҳам оз. Давримизга муносиб ишлаш деб шуни айтса бўлади. Бугун Турсунойлар сони битта экан, эртага юзта, индинга мингтага етиши керак. Ана шундагина мақсадимиз амалга ошади.

Зарифа Убайдуллаева «Пискент» совхозида бригада бошлиғи бўлиб ишлайди. Каромат Фармонқулова эса шу бригаданинг аъзоси. Улар ўз бригадаларини комплекс механизациялашган бригадага айлантиришмоқчи. Бунинг учун бригаданинг кўпчилик аъзоси механизатор бўлиши керак. Совхозда ва бригаданинг ўзида ҳам техникани пухта эгаллаб олган механизатор йигитлар жуда кўп. Турсуной ҳам механизатор йигитлар етишмаганлиги туфайли универсал рулига ўтирган эмас-ку?! Йигитлар ва қизлар ҳамкорликда, аммо мустақил ишлашлари керак. Бундан ташқари Зарифа бригадага бошчилик қилади. Шу билан бирга моҳир теримчи ҳам ҳисобланади. Ҳар йили мавсумда кўп пахта териб, бригада аъзоларига ўрнак бўлади. Бу йил эса бригадада етиштирилган ҳосилнинг деярлик ярми машиналар билан териб олинди. Энди бригада бошлиғига фақат илғор теримчи бўлишнинг ўзигина кифоя қилмай қолди. У энди моҳир механизатор ҳам бўлиши керак. Зарифада механизацияни ўрганиш истаги ўз-ўзидан туғилгани йўқ. Турмуш шуни талаб этаяпти. Зарифа эса турмушдан кейинда қолишни асло истамайди. У, мактабни битириб пахтачиликда ишлаётганига бор-йўғи уч йил бўлди. Шу уч йил ичида у катта ишонч ва ҳурматга сазовор бўлди.

Бригада ишларини пухта ташкил қилиш билан бирга мавсумда ҳаммадан кўп пахта терди, бутун районга ва областга танилди. Зарифа шу йилнинг бошида Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Бу йил ўртоқ Убайдуллаева бошлиқ бригада республикада биринчилар қатори пахта тайёрлаш йиллик планини ошириб бажарди. Зарифанинг ўзи мавсумда 23 тонна пахта ва 10 тонна кўсак териб, яна биринчиликни эгаллади. Унинг дугоналари Каромат, Шарифа ва Файзилар ҳам яхши натижаларга эришдилар.

Бригада далаларида иш қизғин. Ёз бўйи тер тўкиб етиштирилган ҳосилни сира нобуд қилмай, йиғиб-териб олиш, кузги-қишки тадбирларни тўғри амалга ошириш, келгуси йил — улуғ етти йилликнинг иккинчи йили ҳосилига ҳам катта замин яратиш ишлари қизғин ўтказилмоқда.

Б. ШОНАЗАРОВ.
Пискент райони.

Фидокорона меҳнат самараси

Теримнинг дастлабки кунларидаёқ «1-Май» колхози аъзолари пахта тайёрлашда олдинда бораётган хўжаликларнинг пахтакорларидан [illegible]б кетдилар.

Илгари қолоқ бўлган бу хўжалик қандай қилиб илғорлар қаторидан ўрин олди?

Аввало колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти бутун куч ва имкониятларни етиштирилган пахтани жадал суръатлар билан йиғиб-териб олишга сафарбар этилишини таъминлади. Теримчилар, механизаторлар иш унумини оширдилар. Терим суръати тезлашди. Бу, пахтакорларнинг кўнглини кўтарди. Уларнинг ғайратига-ғайрат қўшди. Колхоз бўйича ҳар куни йиллик планнинг 3 — 4 проценти миқдорида пахта топшириб турилди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти теримчилар ва механизаторлар ўртасида социалистик мусобақани авж олдирдилар. Далада ишлаётган ҳар бир киши учун энг қулай иш шароити яратиб берилди. Колхозчиларга вақти-вақти билан аванс пуллар бериб турилди.

Механизаторлар 240 гектар ернинг пахтасини машинада териб олдилар. Бу ҳам ишнинг олдинга боришига катта таъсир қилди. Натижада колхознинг йиллик пахта тайёрлаш плани 20 октябрдаёқ 104 процент қилиб бажарилди. Давлатга сотилган пахтанинг деярлик ҳаммаси биринчи сортга қабул қилинди.

Пахта ҳосили, айниқса ўртоқ Муртазоқул Исроилов бошлиқ бригадада мўл бўлди. Уни йиғиб олишда Асфура Мамедова, Шафиқа Мамедова, Тожихон Алибоева, Шахзода Мўминова сингари теримчилар бошқаларга намуна бўлиб ишладилар. Бригада аъзоларининг фидокорона меҳнати туфайли қисқа муддат ичида йиллик план бажарилди. Ҳозирги кунгача эса ҳар гектар ердан салкам 30 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Бу, Мирзачўл массивида асрлар бўйи экилмай ётган чўл бағридан юлиб олинган янги ер шароитида ҳазил гап эмас албатта.

Шу кунларда Сирдарё районидаги «1-Май» колхозида пахта майдонларини шудгорлаш, янги ерлар очиш ишлари қизғин бораётир. Пахтакорлар келгуси йилда пахтадан яна ҳам баракали хирмон кўтариш учун қатъий кураш бошладилар.

Х. ШАРИПОВ.

Далалардан дараклар

БЕКОБОД. «Чаноқ» совхозида келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирланаётир. Пахтаси териб олинган [illegible]онлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Совхознинг 1, 2- бўлимларида айниқса иш қизғин. Бу бўлимларнинг илғор тракторчилари Ҳамра Исоқов, Қудрат Мусурмонов, Ҳусан Саидов ва Ҳайтмурод Суяров ўртоқлар кунлик нормаларини 1,5 ҳиссага етказиб бажармоқдалар. Шу кунгача уларнинг ҳар бири 50 — 60 гектардан ерни шудгорлаб қўйди.

М. Кубаев.

КАЛИНИН. «Келес» совхози коллективи картошка, сабзавот ва полиз экинларидан баракали хирмон кўтардилар. Энди улар келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирламоқдалар. Хўжаликнинг ҳамма бригадаларида кузги шудгорлаш қизғин давом этаётир.

Ўртоқ Турғун Қодиров бошқарувчи бўлган 2- бўлим механизаторлари шудгорлаш юзасидан бошланган социалистик мусобақада олдинда бормоқдалар. Улар яқин кунлар ичида ҳамма экин майдонларини тўла шудгорлаб бўладилар.

М. Сайдазимов.

Шудгорлаш жадал бормоқда

ФОТО-РЕПОРТАЖ

Бир-бирига туташган кенг пахтазорда меҳнат авжида. Дала пахта терими давридагидек гавжум. Ёш-кекса колхозчилар сўнгги ҳосилни йиғиштириб олиш учун зўр уюшқоқлик билан ишлаяптилар. Бир томонда шудгорлаш бормоқда, катта тепа тагидаги трактор картанинг у бошидан кириб, бу бошидан чиқаётир. Ҳамманинг эътибори ерни тезроқ ғўзапоядан тозалашга, шудгорни ҳам тугаллаб янги муваффақият ҳақида рапорт беришга қаратилган.

— Кузги шудгорнинг хосияти кўп, биз бунинг фойдасини яхши биламиз, — дейди илғор бригада бошлиғи ўртоқ Мирзақул Маматов, — бу йил 25,4 ўрнига гектаридан 31,1 центнердан пахта етиштирганлигимизнинг сабаби ҳам шунда.

Дарҳақиқат бригада аъзолари «деҳқон бўлсанг — шудгор қил», «Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда» деган мақолга доимо амал қиладилар. Шунинг учун бригада юз гектар ерни колхозда биринчи бўлиб шудгор қилди. Меҳнатсевар бригада аъзолари эндиликда кузги-қишки ишларни, маҳаллий ўғит тайёрлаш каби тадбирларни бажараяптилар.

Колхоз правлениеси сўнгги ҳосилни йиғиштириб олиш, ерни ғўзапоядан тозалаб, шудгорни кучайтириб юбориш мақсадида барча ишни конвейер усулида ташкил қилган. Қайси картага борманг серғайрат колхозчи ва механизаторларни кўрасиз.

Улар дала ишларини тезлатиш учун группаларга бўлиниб ишламоқдалар. Бир группа колхозчилар кўсакларни узиб, тўлган этакларни хирмонга тўкмоқдалар. Ҳосили териб олинган картага дарҳол трактор қўйилади, ғўзапоялар юлинади. Бошқа группада ишлаётган колхозчилар чопилган ва ўрилган ғўзапояларни бричкаларга ортадилар. Шундай қилиб ер ҳайдашга тайёр бўлади. Колхоз агрономи ўртоқ Йўлдош Умаров далани синчиклаб кўздан кечиргач, шудгорлашга рухсат беради.

— Шудгорни тезроқ тугаллаш, — дейди механизатор ўртоқ Ш. Азимов, — кўп жиҳатдан бизга, ғўзапоя юладиган машиналарнинг унумли ишлашига боғлиқ. Мен мумкин қадар кўпроқ ердаги ғўзапояни чопиб беришга ҳаракат қилаяпман. Бироқ ер лойлик қилаётир. Ўйлаб унинг ҳам иложини топдим. Ҳозир кун совуқ, кечаси ер бироз музлайди. Бу тракторнинг бемалол юришига қулайлик беради. Шу туфайли эрта билан соат 6 да ишга чиқаяпман, меҳнатим унумли бўляпти.

Колхоз ихтиёридаги 4 та ғўзапоя юладиган трактор узлуксиз ишлаб турибди.

Кучли, ўрмаловчи тракторлар ер бағрини тилиб, палахса-палахса қилиб ағдаради. Қаторасига ер ҳайдаётган тракторлар катта карталарни ҳам қисқа вақт ичида шудгор қилиб, иккинчи карта томон йўрғалайди. Тракторчи Э. Абдуқодиров 9,5 гектар, Маҳкам Ўринбоев 4,5 ўрнига 5—6 гектардан ер ҳайдаяпти. Барат Холматов сингари ғайратли тракторчиларнинг ёрдами туфайли 6- бригаданинг 100 гектар ери тўла шудгор қилинди.

Мана, ўртоқ Нурмат Имомов бригадасининг ерлари. Бу 150 гектарлик карталарнинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан ҳосил олинди. Трактор-далачилик бригадасининг аъзолари ғўзани кетмонсиз, механизмлар билан парвариш қилиб бир йилда ҳосилни гектарига 13 центнерданга кўпайтирдилар. Ерлар шудгор қилиб қўйилганлиги туфайли ҳосил мўл бўлди.

Бригада еридан сўнгги кўсаклар йиғиштириб олинмоқда. Ер тез суръат билан ғўзапоялардан тозаланаётир. Трактор эса гуриллаб шудгор қилмоқда.

Тракторлар кечаси ҳам кундуздагидек ишлаётир. Колхоз правлениеси, бошланғич партия ташкилоти ғанимат фурсатдан тўғри фойдаланмоқда. Тракторларнинг ишини намунали уюштириш учун ҳар икки участкада кечаси коммунистлар ва активлардан навбатчилар қўйилган. Улар тракторчилар билан бирга бўладилар. Ҳамма керакли нарсани етказиб берадилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг республикамиз пахтакорлари эришган ғалабасини табриклаб юборган хати колхозчиларни ҳам, механизаторларни ҳам янги муваффақиятларга руҳлантирди. Шунинг учун ҳам улар шудгорни тезроқ тугаллаш тадбирларини амалга ошираётирлар.

Юқори Чирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг азамат пахтакорлари етти йилликнинг биринчи йилида жонажон Ватанга ўтган йилдагидан 388 тонна кўп пахта етказиб бердилар. Улар келаси йили пахта ҳосилини янада оширишга пухта замин тайёрлаётирлар. Колхозчилар яқин кунларда шудгорлашни тугаллаш учун курашмоқдалар.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

Суратларда: (юқоридан пастга) 1. колхозчилар кўсак юлаяптилар. 2. Тракторчи Ш. Азимов ғўзапояларни чопиб бермоқда. 3. Чопилган ғўзапоялар бричкаларга ортилиб, ер шудгорга тайёрланмоқда. 4. Агроном Й. Умаров, бригада бошлиғи М. Маматов, бригада механиги Югай К. шудгор сифатини текширмоқдалар. 5. Ўрмаловчи трактор шудгор қилаётир.

В. Салов фотолари.

ГАЗЕТА ТЕМАСИДА

КЎПТИРАЖЛИ КОЛХОЗ ГАЗЕТАЛАРИ

Совет матбуоти халқ манфаатларига ҳамиша садоқат билан хизмат қилиб келмоқда. У меҳнаткашларнинг фикр ва орзуларини ифодалаб халқимизнинг меҳр-муҳаббатига сазовор бўлаётир. Шунинг учун ҳам кундалик матбуотга бўлган талаб тобора ортмоқда.

Кейинги вақтда республикамизда, шу жумладан областимизда кўпгина газеталар нашр қилинди. Йирик қишлоқ хўжалик артеллари ўзларининг босма органларига эга бўлдилар. Ҳозир областдаги 8 колхозда кўп тиражли газеталар чиқиб турибди.

Янгийўл районининг «Шарқ юлдузи» колхозидаги «Колхоз ҳақиқати», Ленин номли колхоздаги «Ленинчилар овози» газеталари мазмунли чиқиб, қисқа вақтда хўжалик аъзоларининг ҳурматига сазовор бўлди.

Колхозчилар ундаги жозибадор фотосуратларни кўриб, қизиқарли хабар ва зарисовкаларни ўқиб янада ғайрат кўрсатиб ишлаётирлар.

Колхоз правлениеси, партия, комсомол ташкилотлари кўп тиражли газета ёрдами билан илғорларнинг бой тажрибасини кенг оммалаштириб, қолоқларни олдингилар қаторига чиқараётирлар.

«Шарқ юлдузи» колхози партия ташкилоти (секретари ўртоқ Абдураимов)нинг босма органга қилаётган раҳбарлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Партия ташкилоти газета ишига яқиндан ёрдам бериб турибди. Редколлегиянинг иши партия бюроси йиғилишида муҳокама қилиб турилади. Партия ташкилоти шу йилнинг ичида икки марта редколлегиянинг ишини муҳокама қилиб, газетани ўз вақтида сифатли қилиб чиқариш ҳақида зарур тадбирлар белгилади. Редколлегия колхозчи мухбирлар билан ишлашни тубдан яхшилади. Қисқа вақт ичида мухбирларнинг уч марта йиғилиши ўтказилди. Бу тадбир яхши натижалар берди. Эндиликда газета саҳифасида колхознинг узоқ бригадалари, чорвадорлар ҳаёти кўпроқ ёритиладиган бўлиб қолди.

Колхоз правлениеси редакцияга алоҳида бино ажратиб, унга телефон ўрнатиб берди.

Газетанинг танқидий материаллари эътибордан четда қолмайди. Партия мажлисида, правление йиғилишида муҳокама қилиниб, тегишли чоралар кўрилади.

Партия ташкилоти ўз жанговар органининг ёрдами билан колхоз ҳаётининг ҳамма томонларига зўр таъсир кўрсатаётир.

— Бизнинг газета, — дейди колхозчилар — ҳақиқатан ҳам тарбиячи, янгиликка бошловчи ва уни оммалаштирувчидир.

Лекин шундай бўлишига қарамай, ўз органига яхши раҳбарлик қилмаётган, кўп тиражли босма газетани менсимаётган партия ташкилотлари ҳам бор. Бунга шу райондаги «Коммунизм» колхози партия ташкилоти (секретари ўртоқ Усмонов), Бўка районидаги «Ленин йўли» колхози партия ташкилоти (секретари ўртоқ Шодибеков)ни кўрсатиш мумкин. Бу колхозларда кўп тиражли газеталар нашр қилинганига бир йилдан ошди. Аммо шу вақт ичида редколлегиянинг иши билан ҳеч ким шуғулланмади. Натижада газета вақтида чиқиб турмайдиган бўлиб қолди. «Коммунизм» колхозидаги «Коммунизм йўли» газетаси шу йилнинг 6 ойи мобайнида 19 марта ўрнига атиги 5 марта чиқди, холос. Партия ташкилоти редколлегиянинг составини номигагина тузиб қўйган. Унинг иш плани йўқ. Вақти-вақти билан редколлегиянинг ҳисоби эшитилиб турилмайди.

Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бойназаров ҳам редколлегиянинг иши билан қизиқмай қўйди. Натижада бир неча ойдан бери газета чиқмай қолди. Редколлегия аъзолари тарқалиб кетди. Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозидаги кўп нусхали газета 2-3 ойда фақат бир марта чиқади.

Гулистон районидаги Ленин номли колхозда чиқаётган босма газета 5 ойдан бери чиқармай қўйилди. Бу аҳвол район партия комитетига анчадан бери маълум. Лекин нима учундир райкомдаги ўртоқлар ҳалигача бу масала билан жиддий шуғулланмаётирлар.

Кўптиражли колхоз газеталари коллектив хўжалик аъзолари ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлашда, иш унумини оширишда, илғорлар тажрибасини кенг ёйишда катта роль ўйнамоқда.

Район партия комитетлари колхозлардаги кўп тиражли босма газеталарнинг ишига ҳам жавобгардирлар. Колхоз партия ташкилотларининг ўз органига қилаётган раҳбарлиги устидан назорат қилиб туриш — район партия комитети, ходимларининг диққат марказида турмоғи керак. Улар партия ташкилоти секретарларининг бу соҳадаги раҳбарлик услубини бюро йиғилишларида тез-тез муҳокама қилиб, уларнинг ютуқ ва камчиликларини кўрсатиш, газета ишини яхшилаш юзасидан зарур тадбирларни белгилашлари лозим.

У. МАДРАҲИМОВ,
область маданият бошқармаси полиграфия бўлимининг мудири.

ИЗОҲЛИ ХАТ

Айтганда эсга тушади

Касалхонамизнинг канализация системаси жуда эскирганлиги, санитария-гигиена қоидаларига мутлақо жавоб бермай қолганлиги учун уни янгилаш зарур бўлиб қолди. 1957 йилда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети янги канализация системасини қуриш учун 200 минг сўм маблағ ажратди. Шу билан бирга Октябрь колхоз бозори территориясидаги канализация системасини ҳам янгилаш ҳақида қарор чиқарилиб, бунинг учун 300 минг сўм маблағ ҳам ажратилган эди.

Касалхона коллективи тезда ишга киришиб, янги трубалар ётқизиб, канализация системасини янгилади. Лекин иш бозорком территориясига келганда таққа тўхтаб қолди. Бозор территориясидаги ҳаммом, санитария узелларининг чиқиндилари ана шу канализация орқали оқизилиши керак эди. Лекин нима учундир икки йилдан бери бозорком раҳбарлари бу муҳим ишга эътибор бермай келаётирлар. Бунинг оқибатида жуда катта маблағ сарфлаб ўтказилган трубалар эскириб, занг босиб ишдан чиқай деб қолмоқда.

Октябрь колхоз бозори комитетининг маъмурияти бу муҳим ишни қачонгача судрар экан?

Т. РАҲИМЖОНОВ,
1-шаҳар касалхонасининг бош врачи.
С. ЗАЙНУТДИНОВ,
касалхона партия бюросининг секретари.

Редакция мазкур хатни олиб, бир неча ташкилотлар билан гаплашиб, камчиликларни аниқлашни лозим топди. Текшириш шуни кўрсатдики, касалхона раҳбарларининг хатларида келтирилган далиллар мутлақо тўғри, талаблар ҳаққонийдир. Дарҳақиқат, касалхона коллективи ўз вақтида канализация системасини янгилаган.

Лекин бозоркомдаги раҳбар ўртоқлар эса икки йилдан бери бу масалага мутлақо эътибор бермай келаётирлар. Биз бозоркомнинг раҳбарлари билан учрашдик.

— Шунақа бир гапни эшитгандай эдим, аммо лойиҳа йўқлигидан ҳайрон бўлиб турибмиз. Тошкент шаҳар лойиҳалаш институти канализация лойиҳасини тузиб бермаяпти шекилли, — деди хомуза тортиб, бозорком директори ўртоқ Қуддус Болтахонов.

— Канализацияни битирганимизда жуда яхши бўлар эди-я. Чиқиндиларни ташишнинг ўзига бир йилда 200 минг сўмдан ортиқ пул кетар экан, — деб қўшиб қўйди директор ўринбосари Н. Мақсудхўжаев. Бозорком партия ташкилотининг секретари ўртоқ Т. Усмонов бўлса:

— Аттанг, шу 200 минг сўмга канализацияни битказиб олиш ҳам мумкин эди-я, — деб зорланади.

Лекин бу раҳбар ўртоқлар нима учундир икки йилдан бери ҳамма айбни Тошкент шаҳар лойиҳалаш институтига тўнкаб, бепарво юрибдилар. Бу билан улар касалхонани ҳам оғир аҳволга солиб қўймоқдалар.

Биз Тошкент шаҳар лойиҳалаш институтининг ишлаб чиқариш бўлимида ҳам бўлдик. Бўлим мудири ўртоқ Бурцевдан:

— Октябрь колхоз бозори комитети канализация ўтказиш учун лойиҳа буюрганмиди? — деб сўрадик.

— Ҳа, айтгандай бир вақтлар пул ўтказишган.

— Лойиҳа битгандир?

— Лойиҳа тузишдан олдин съёмка қилиш керак, бунинг устига жуда кўп махсус топшириқлар билан устма-уст банд бўлиб турибмиз.

Шу пайт кабинетда ишлаб ўтирган қиз гапга аралашиб:

— Бозоркомнинг съёмкаси август ойидаёқ битган-ку, — деб қолди. Бу гапдан ҳижолатга тушган ўртоқ Бурцев телефон трубкасини олиб, гапира кетди:

— Ўртоқ Шаповалов, эсингиздами, Октябрь колхоз бозорида канализация ўтказиш учун съёмка қилиш керак эди. Сентябрда тайёр бўлган? Ие, ундай бўлса, лойиҳани ҳам буюриш керак эди-да, аттанг. Лойиҳачиларимизнинг ҳам қўли бўшку. Майли, энди ишга киришсинлар, — буйруқ оҳангида деди бошлиқ. — Бир ярим ойда лойиҳа тайёр бўлади, ишлар ванғиллаб кетади. Январнинг бошларида тайёр бўлади.

Шундай қилиб, Алексей Павлович Бурцевнинг ҳафсаласизлиги билан чўзилиб ётган иш ўрнидан қўзғалгандай бўлди. Эҳтимол лойиҳа ҳам битар, канализация ҳам тайёр бўлар, аммо ўз ишларига масъулиятсизлик билан қараётган бу ўртоқларнинг бепарволиклари ҳеч кимнинг эсидан чиқмас.

Ф. УСМОНОВ.

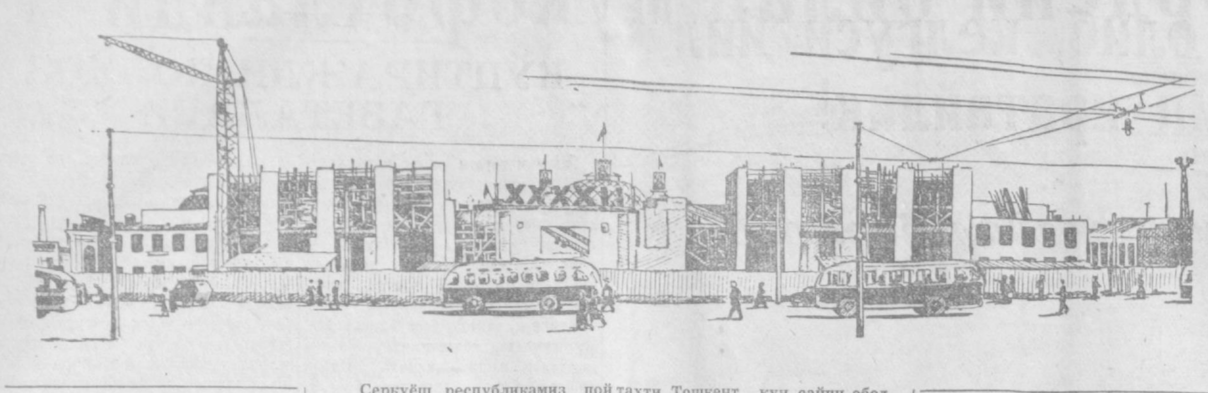

Серқуёш республикамиз пойтахти Тошкент кун сайин обод ва кўркам бўлмоқда. Шаҳримизга келиб турадиган меҳмонлар унинг диққатга сазовор тарихий жойларини, янгидан қад кўтараётган хашаматли биноларни завқланиб томоша қиладилар. Сиз кўриб турган расмда Тошкент вокзали тасвирланган. Вокзал катта лойиҳа асосида қайта қурилмоқда. Белгиланган қурилиш ишлари тамомлангач, бу ерда йўловчиларга маданий хизмат кўрсатиш янада яхшиланади.

А. Ҳолиқов чизган расм.

ХАЛҚАРО ШАХМАТ ТУРНИРИДА

Муҳитдинов турнир пешқадами

Тошкентда ўтаётган Осиё мамлакатлари халқаро шахмат турнирида пешқадамлик учун кураш кескинлашди. Мусобақанинг ўнинчи турида ўзбекистонлик спорт мастери Муҳиддинов билан мастерликка кандидат Сарваровлар учрашуви кўпчиликнинг диққатини ўзига жалб қилди. Бу партияда қора доналар билан ўйнаган Муҳиддинов австриялик талантли гроссмейстер Грюнфельд ижод қилган ҳимояни қўллланди ва ўйиннинг бошларидаёқ аҳволини яхшилаб олди. Кейинчалик томонларда иккитадан рух ва биттадан пиёда қолганда спорт мастерининг актив жойлашган рухлари ва шоҳи унга муҳим очкони қўлга киритиш имконини берди. Бу ғалаба билан Муҳиддинов либерликни қўлдан бермай келаётган Грушевскийни орқада қолдириб кетди.

Мусобақанинг энг ёш қатнашчиларидан бири Магмарсурен (Мўғулистон) тажрибали рақиби бўлган мастерликка кандидат Крутихин (Қирғизистон) билан учрашиб дуранг қилишга муваффақ бўлди. Ўзбекистон чемпиони Баренбаум турнирда қониқарсиз ўйнамоқда. Унинг партияларида чарчашлик аломатлари сезилиб турибди. Ўнинчи турда Баренбаум гроссмейстер Лилиенталга қарши эски ҳинд ҳимоясини қўллланди. У фарзин томонида активликка эришди-ю, гроссмейстернинг ҳимоя ва ҳужумларини яхши тушуниб ололмади. Натижада Ўзбекистон вакили қаршиликни тўхтатди.

Ажойиб ўйинлари билан пойтахт шахмат ҳаваскорларининг муҳаббатини қозонган Бахтиёр шериги Лим Хонг Гиэ (иккаласи ҳам индонезиялик)ни ютди. Бетоблигига қарамай кейинги турларда жуда яхши ўйнаётган Мўғулистон чемпиони Момо мастерликка кандидат Гусев (Тожикистон) устидан ғалаба қилди. Каталимов (Қозоғистон) — Нурмамедов (Туркманистон) партияси кейингисининг қўли баланд ҳолда кечиктирилди.

Ўн турдан кейин мусобақа қатнашчиларининг аҳволи қуйидагича: Муҳиддинов 7, Грушевский 6,5, Момо 6, Гусев ва Лилиенталь 5,5 тадан очкога эгалар.

У. ЭЛЬБЕКОВ,
мастерликка кандидат.

Сартарош уйга келди

Оқ халатли, сумка кўтарган аёл уйга кириб келганда олдинига бемор уни участка врачи деб ўйлади. Меҳмон ўзини танитди:

— Салом отахон. Мен сартарошхонадан келдим. Чақирган экансизлар.

Соқол олдириш учун сартарош чақиртиргани беморнинг ёдига тушди:

— Эй, дарвоқе, эсимдан чиқибди қизим. Қарилик, бир ёғи бетобман. Врачни кутаётган эдим.

— Мен ҳам врачман-да, — ҳазиллашди Ася, — ҳозир соқолингизни боплаб олиб, бир массаж қилиб қўйсам енгил тортасиз. Сартарош бир пастда иш бошлади. Соқолни олгач, айтганидек массаж қилди, атр пуркади. Ота анча енгил тортди.

— Раҳмат қизим.

— Хайр, саломат бўлинг ота. Сартарош А. Ёқубова навбатдаги чақирилган ерга бориш учун шошиларди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида пойтахтимизда кейинги пайтларда сартарошларнинг хонадонларга қатнашлари йўлга қўйилган. Бу эса айниқса кекса, ногирон, бемор, хуллас сартарошхонага боролмайдиган кишилар учун жуда қулай бўлди. Пойтахтимиздаги «Янги ҳаёт» артелига қарашли бир неча сартарошхона ходимлари шаҳарнинг турли районларида яшовчи меҳнаткашларнинг уйларига бориб хизмат қилишмоқда. Ҳар бир киши истаса уйига сартарош чақириши мумкин.

Уйга бориб хизмат қилишда Беруний майдонига жойлашган 42-сартарошхона намунали ишламоқда. Ҳозир бу сартарошхона хизматидан доимий равишда уйда фойдаланувчи клиентлар сони анчагина. Вақтдан унумли фойдаланиш мақсадида сартарошлар уйга бориб хизмат қилишни смена тугагандан сўнг бошлайдилар.

Суратда: «Янги ҳаёт» артелига қарашли 42-сартарошхонанинг ходими А. Ёқубова Олмазор кўчасидаги 130-уйда яшовчи пенсионер Могилевскийга хизмат қилмоқда.
А. Абалян фотоси.

«АЗИЗ ДЎСТ ВА ЎРТОҚ»

(Франциядан хат)

Эсперанто тили турли мамлакатларда яшовчи кишилар ўртасида шахсий алоқаларни ривожлантириш, бутун дунёда тинчлик ва дўстлик учун курашда муҳим восита ҳисобланади. «Таштекстильмаш» заводининг инженери В. Панфилов эсперанто тили билан кўпдан бери шуғулланади. У ана шу халқаро тил воситаси билан чет элларда дўстлар ҳам орттирган. Яқинда Панфилов Франциядан хат олди. Эсперанто тилида ёзилган бу хатда шундай дейилган эди:

«Азиз дўст ва ўртоқ!

Мен телевизорда Сизларнинг мамлакатингизда Ойга томон ракета учирилганлиги тўғрисидаги эшиттиришни томоша қилдим. Бу ажойиб тарихий воқеадир.

Сизнинг улуғ мамлакатингизга қойилман.

Қардошлик саломи билан:
Христиан ЛОРАН».

Ўртоқ В. Панфилов франциялик дўстига эсперанто тилида ёзган хатида унга самимий сўзлари учун чуқур миннатдорчилик билдирди.

Х. ҲАМИДОВ.

«Довюраклар ҳақида қисса»

Шу кунларда Охунбобоев номли ёш томошабинлар театри коллективи Баҳром Раҳмоновнинг «Довюраклар ҳақида қисса» пьесасини саҳнага қўйишга тайёрланмоқда. Спектаклни театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон ССР халқ артисти Н. В. Ладыгин постановка қилаётир.

Янги спектакль ёшларнинг босмачилик ҳаракатига қарши курашини ҳикоя қилади. Комсомолларнинг бу курашдаги жасоратини кўрсатувчи спектакль ўғил ва қизларни ҳаётда қаҳрамонликлар кўрсатишга ундайди.

Бош ролларда театрнинг Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлари Обид Толипов ва Карим Хонкелдиев ҳамда Мансура Ҳамидова, Муҳаббат Йўлдошева, Воҳид Қодиров, Тамара Ҳамдамова каби артистлари иштирок этадилар.

«Довюраклар ҳақида қисса» яқин кунлар ичида ёш томошабинларга тортиқ қилинади.

М. ЗУЕВА,
Ю. ДОЛГОВ.

А. И. Микоян Мехикога қайтиб келди

МЕХИКО, 26 ноябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян мамлакат бўйлаб тўрт кун сафар қилганидан кейин, Мехикога қайтиб келди. У Монклова, Монтеррей, Съюдад-Пемекс ва Поса-Рика шаҳарларида бўлди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ИНДОНЕЗИЯ АҲОЛИСИГА ЁРДАМИ

ЖАКАРТА, 26 ноябрь. (ТАСС). СССР нинг Индонезиядаги элчиси Б. М. Волков бугун Индонезиянинг биринчи министри Жуанда ҳузурида бўлди ҳамда СССР Қизил крест ва Қизил ярим ой жамиятлари союзининг Ижроия комитети номидан унга шу йил октябрь ойида сув тошқинидан зарар кўрган Суматра аҳолисига ёрдам сифатида Индонезия Қизил крест жамияти учун 100 минг индонез рупиялик чек топширди.

Жуанда совет халқининг Индонезия халқига дўстона туйғулари ифодаси бўлган бу олижаноб ёрдам учун самимий ташаккур изҳор қилди.

СОФИЯДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАСАЛАЛАРИ ЮЗАСИДАН КЕНГАШ

СОФИЯ, 26 ноябрь. (ТАСС). Бу ерда қишлоқ хўжалик масалалари юзасидан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Болгария Министрлар Совети томонидан чақирилган кенгаш бўлиб ўтди.

Кенгаш ишида Боян Билгаранов, Тодор Живков, Иван Михайлов, Енчо Стайков, Вилко Червенков, Антон Югов, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ва ҳукумат аъзолари, шунингдек Болгария Коммунистик партияси округ комитетларининг секретарлари, округ халқ кенгашларининг раислари, меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларининг раислари, МТС директорлари ва қишлоқ хўжалигининг бошқа мутахассислари қатнашдилар.

1959 йилда меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларининг ишлари тўғрисида ва қишлоқ хўжалигининг 1960 йилги планини бажариш соҳасидаги вазифалар тўғрисида Деҳқончилик ва ўрмон министри Иван Примов доклад қилди.

Кенгашда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Тодор Живков нутқ сўзлади. Ўртоқ Тодор Живков Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ҳукумат номидан меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларининг раисларини ва улар орқали барча кооператорларни эришилган муваффақиятлар билан табриклади ва ўз олдиларига қўйилган вазифаларни бажариш соҳасида қаҳрамонона куч-ғайрат сарфлаганликлари учун уларга ташаккур изҳор қилди.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ СИЁСИЙ КОМИТЕТИДА

НЬЮ-ЙОРК, 27 ноябрь. (ТАСС). Кеча Сиёсий комитетда Корея масаласи юзасидан умумий мунозара давом этди. Мунозара давомида Болгария, Албания, Япония, Колумбия, Куба, Непал, Венесуэла, Туркия, Ҳиндистон ва Польша вакиллари сўзга чиқдилар.

Социалистик мамлакатларнинг делегатлари Америка резолюциясининг лойиҳаси корейс халқи манфаатларига зид бўлганлиги сабабли унга қарши овоз беражакларини айтдилар. Жанубий Кореядан чет эл қўшинларининг ҳаммаси олиб чиқиб кетилмай туриб, деди жумладан Болгария делегати, Корея проблемасининг ҳал қилиниши мумкин эмас. Куба делегати Бисбе Альберни Корея масаласининг ҳал этилишини кечиктириш методи «совуқ уруш» даври учун хос бўлган методдир, деди.

Бисбе Альберни корейслар ўз проблемаларини ўзлари ҳал этишлари лозим, деди.

Ҳиндистон делегати Лайял бу масалани муҳокама қилишда мамлакатнинг ярмидан кўпроқ қисмида контролни амалга оширувчи Шимолий Корея ҳукумати вакилининг қатнаштирилмаётганлиги муносабати билан таассуф билдирди. Ҳиндистон делегацияси, деди Дайял, 14 давлатнинг резолюция лойиҳасини ёки Корея масаласининг ҳал этилишини тўхтатиб қўйишга қаратилган бошқа бирор таклифни қувватлай олмайди.

Бугун „ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА" газетасида

Газетанинг биринчи бетида «КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумини муносиб кутиб оламиз» деган бош мақола босилган. Шу бетда Совет — Гвинея қўшма баёноти, шунингдек Совет Иттифоқи ва Гвинея Республикаси халқлари дўстлигига бағишланган митинг ҳисоботи ўрин олган.

Иккинчи бетда иқтисод фанлари кандидати А. Ортиқовнинг «РТС қандай бўлиши керак» деган мақоласи, Оҳангарон ГРЭСи қурилиши бошлиғи В. Черновнинг ана шу корхонадан ёзиб юборган материали бор.

Учинчи бетда А. Ивановнинг Мексика ҳақида ёзган мақоласи ёритилган. «Танқид ва библиография» рубрикаси остида тарих фанлари кандидати В. Непомниннинг «Солдатлар оммаси Туркистонда Советлар ҳокимиятининг ўрнатилиши учун курашда» деган китобга ёзган рецензияси бор.

Тўртинчи бетда С. Бержанернинг «Солончаковая станциясида» сарлавҳали корреспонденцияси, К. Мясованинг Чеховнинг А. Навоий номидаги давлат кутубхонасида сақланаётган китоблари ҳақида ёзган мақоласи ўрин олган.

Қисқа хабарлар

▲ Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ва Чехословакия Республикаси президенти А. Новотний бошчилигидаги Чехословакия партия-ҳукумат делегацияси Германия Демократик Республикасидан ўз ватанига қайтиб келди.

▲ Рейкьявикда Исландия альтинги палаталарининг раислари сайланди. Бирлашган альтинг раиси қилиб собиқ юстиция министри Фридьон Скарпединссон (социал-демократик партия), юқори палата раиси қилиб Сигурдур Олафссон (мустақиллик партияси) ва қуйи палатаси раиси қилиб Иохан Хвастейн (мустақиллик партияси) сайландилар.

▲ Варшавада улуғ поляк шоири Юлиуш Словацкийнинг ижодига бағишланган илмий сессия очилди. Сессияда Польша, СССР, Франция, Германия Федератив Республикаси, Дания, Италиянинг ва жаҳондаги бошқа мамлакатларнинг 600 га яқин олимлари, ёзувчилари ва шоирлари қатнашмоқда.

▲ Бухарестда техника китоби декадаси бошланди. Шаҳар корхоналари ва муассасаларида техника китоблари виставкалари очилмоқда, унинг роли ҳақида лекциялар ўқилмоқда, Румыния техника нашриёти редакторларининг ишчилар, инженерлар ва техниклар билан учрашувлари ташкил қилинмоқда.

▲ Копенгагендаги «Рокси» кинотеатрида «Карнавал кечаси» деган совет кинокомедияси зўр муваффақият билан намойиш қилинмоқда. Марказий газеталарнинг ҳаммаси фильмга юксак баҳо бермоқдалар. (ТАСС).

Телевизор экранида

28 НОЯБРДА

19.00. Мактаб ўқувчилари учун рус тилида «Ўйлаб жавоб бер» деган эшиттириш.
19.25. Ҳужжатли фильм — «Дўстлигимиз абадий».
20.05. Сўнгги ахборот.
20.25. Бадиий фильм — «Дон Сезар Де Базан».
22.05. Телетамошабинларнинг талабларига мувофиқ концерт.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво ўзгариб туриши, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. 4 — 9 даража иссиқ бўлади. 29 ноябрдан 4 декабргача ҳаво булутли бўлиши, баъзан очилиши кутилади. Шу даврнинг бошларида қор ёғади, Ундан кейин эса ёғингарчилик тўхтаб, 4 — 9 даражагача совуқ бўлади. Бу даврнинг охирларида температура кўтарилади.

БИЛДИРИШ

Бугун кундуз соат 12 да Округ Офицерлар уйининг концерт залида Тошкент шаҳар журналистларининг умумшаҳар йиғилиши бўлади.

Кун тартиби: СССР журналистлари 1-Бутуниттифоқ съездининг якунлари ва шаҳар журналистларининг вазифалари ҳақида — докладчи СССР Журналистлари союзи правлениесининг секретари ва Ўзбекистон Журналистлари союзи правлениесининг раиси И. Раҳимов.

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети.
Журналистлар союзининг шаҳар бўлими.

Редактор ўринбосари:
М. ҚОРИЕВ.

ТАБИИЙ-ИЛМИЙ ТЕМАЛАРДА

Ой ҳақидаги билимларимиз бойимоқда

Ернинг биринчи сунъий йўлдоши учирилган ва дунёдаги барча кишиларни ҳайратда қолдирган кунга икки йил тўлмасданоқ Совет Иттифоқи Телеграф Агентлиги 12 сентябрда яна бир ахборот эълон қилди. Совет Иттифоқида Ой томонга иккинчи, 4 октябрда эса учинчи марта муваффақиятли равишда космик ракета учирилгани ҳақидаги хушхабар бутун дунёга яшин тезлигида тарқалиб, инсоният қалбига чексиз завқ-шавқ бағишлади.

Космик фазони бўйсундириш проблемасини ҳал қилишда яна бир шахдам қадам ташланди. Совет космик ракетаси Ойгача бўлган 379 минг километрга тенг масофани босиб ўтиб, 14 сентябрь кечаси Ой сатҳига етди. Ҳаммамиз оламшумул тарихий аҳамиятга эга бўлган воқеанинг гувоҳи бўлдик.

Ракетанинг сўнгги босқичини ўз-ўзини бошқара оладиган қилиб конструкция қилинганлиги совет кашфиётчилигининг улкан ғалабасидир. Бу кашфиёт ракетани мўлжалланган тахминий орбитага жуда аниқ олиб чиқиш имкониятини берди. Ракета авваладан белгилаган масофани айнан босиб ўтди, у 12 сентябрь соат 16 га қадар парвоз қилди, секундига қарийб 11,2 километр тезликда учиб, 14 сентябрь кечаси Тошкент вақти билан соат 3 дан 2 минуту 24 секунд ўтганда Ойга етди. Учинчи совет космик ракетаси эса планеталараро автоматик станцияни орбитага олиб чиқди.

Ракета етиб борган Ой — бизга энг яқин жисм — Ернинг табиий йўлдошидир. Ой билан Ер орасидаги ўртача масофа 384 минг километрча келади. Ой Ер атрофида чўзиқ айлана, эллипс шаклида секундига 1 километр тезликда ҳаракат қилади. Ердан ракета учирилган пайтда Ой ракета билан учрашган жойидан 110000 километр масофада эди.

Демак, ракетанинг учиши ҳаракатланаётган замбаракдан ҳаракатланаётган нишонга қараб отилган снаряднинг учишига ўхшайди.

Ой кўндалангига 3476 километрли думалоқ шар бўлиб, Ер шаридан деярлик тўрт баравар кичик. Ой Ер атрофида ҳаракат қилибгина қолмай, балки унинг ўқи атрофида ҳам айланади. Бунинг натижасида ойда тонг отиб, кеч кириб туради. Бироқ Ой Ер ўқини ҳар 27,3 суткада бир марта айланиб чиққани учун Ойда икки ҳафтага яқин вақт кундузи, икки ҳафтага яқин вақт кечаси бўлиб туради.

Ой Ер атрофида бир томонлама айланади, шунинг учун бизга Ой сиртининг бир томони — ярим шаригина кўринади. Ойнинг иккинчи ярим шарини ҳалигача ҳеч ким кўрган эмас.

Ойнинг бизга кўриниб турадиган ярим шари яхши ўрганилган. Ойнинг аниқ фотографик картасида катта текис доғлар «денгизлар», узун, ёруғ нурли тоғ тизмалари кўрсатилган. Ойдаги тоғларнинг аксарияти 8 — 9 километр баландликда бўлиб, кўзга яққол ташланади. Ой сиртида жуда кўп халқасимон тоғлар — кратерларни кўриш мумкин. Бу кратерлар Ер юзидаги вулқонлар кратерига ўхшаса-да, лекин ҳажм жиҳатидан улардан каттадир.

Машҳур итальян олими Галилео Галилей 1610 йилда ўзи кашф этган телескоп ёрдамида Ойни текширди ва Ой сиртини биринчи марта тўғри гавдалантириб берди. Унинг ватандошларидан Риччиоли ва поляк астроном олими Гевелийлар Ойдаги денгиз ва кратерларни ўз номлари билан атадилар. Ойда «Ёмғирлар», «Кризис», «Осойишталик», «Равшанлик» деб аталадиган денгизлар бор. Кратерларнинг кўпларига олимларнинг номлари берилган. Коперник, Кеплер, Тихо-Браге, Бредихин кратерлари шулар жумласидандир. Кратерлардан бирининг ўрта аср ўзбек астрономи Улуғбек номига қўйилгани айниқса характерлидир.

Ой ўзига хос табиатга эга. Унда атмосфера ҳам йўқ, сув ҳам йўқ. Кунлар узайганда Ойнинг сирти 100 даража исийди, кечалари эса 160 даражагача совийди.

Айрим маълумотлар ҳозирги кратерлар — бу бир вақтлар Ойда отилиб турган вулқонларнинг қолдиғи эканини кўрсатади. Кейинги вақтларгача Ой ўлик жисм, унда ҳеч қандай ўзгаришлар бўлмайди, деб ҳисобланиларди. Бироқ совет олими Н. А. Козирев, Альфонс кратеридан газ чиқиб турганини аниқлашга муваффақ бўлди. Козирев бу ҳодисани СССРдаги энг йирик обсерватория ҳисобланган Қрим астрофизика обсерваторияси телескопи ёрдамида кузатиб, спектраль анализ ёрдамида аниқлаб берди.

Ойнинг сиртини қандай жисмлар қоплаб олгани маълум эмас. Аммо унинг устки қатлами чангдан иборат деган тахминлар бор.

Венгер астрономларининг ракета Ойга тушиш пайтида Ойда чанг тўзони кўтарилганини кўришгани қизиқарли ҳолдир.

Сунъий кометани ҳосил қилишдан мақсад ракетанинг юлдузлар орасида кетаётганида олинган расмга қараб унинг ўз орбитасидаги вазиятларини аниқлаш эди. Яқин келажакда қуёш системаси ва бизга энг яқин бўлган Зуҳра, Марс планеталарига космик кораблар учирилади. Бу планеталаргача бўлган масофа ўн миллионлаб километрни ташкил қилади. Ўшанда космик кораблар илгарилашни давом эттириб, йўлда бир неча сунъий кометани вужудга келтиради. Бу космик кораблнинг ўзи учиб ўтган йўлида бир-биридан маълум узоқликда ҳосил қилган ўзига хос бир неча машъаллари бўлади. Бу, машъаллар чексиз фазонинг энг узоқ нуқталарида қандай учаётганини кузатиш имконини беради.

Ҳозир кишиларнинг иродаси билан сунъий йўлдошлар, планеталар, кометалар яратилмоқда. Булар моддий дунёнинг бирламчи эканлигини, ердаги жисмлар билан осмондаги жисмлар ўртасида фарқ йўқлигини, ер жисмлари ҳам, осмон жисмлари ҳам битта табиат қонунига бўйсунишини кўрсатади. Бу ҳол жуда катта аҳамиятга эга. Одамлар минглаб йиллар давомида, осмонда қандайдир ғайри-табиий кучлар бор, улар ажойиб, кишини ҳайратда қолдирадиган ишлар қиладди, деб осмондаги ҳодисаларни ердаги ҳодисаларга қарама-қарши қўйиб келдилар.

Ойнинг ўзлаштирилиши, унинг табиати ҳақида, Ойни ўраб олган чексиз фазода ҳукмронлик қилувчи физик шароитлар ҳақида жуда кўп янги маълумотлар беради. Ойнинг магнит майдони, унинг тортиш кучи, Ой сатҳининг тузилиши ва космик фазони эгаллашда зарур бўлган яна бошқа масалаларни ўрганиш истиқболлари очилмоқда.

Яқинда планеталараро автоматик станция орқали олинган Ойнинг ердан кўринмайдиган қисмининг фотосуратлари Ой ҳақидаги билимларимизни янада бойитади.

Астрономик кузатиш ишлари олиб боришда Ойнинг аҳамияти чексиздир. Ойда атмосферанинг йўқлиги, Ердан туриб кўриш мумкин бўлмаган осмон жисмларини Ой орқали кузатиш имкониятини беради.

Совет фанимизнинг қудрати ва ютуқлари яқин осмон жисмларига кишиларнинг учадиган пайти узоқ эмас, деган орзуни реалликка айлантиради. Бинобарин, кишилар ўз билимларини янада кенгайтирадилар ва табиатни жиловлашда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритаверадилар, коинот «сирлари»ни чуқурроқ ўрганаверадилар.

В. П. ШЧЕГЛОВ,
Тошкент Астрономия обсерваториясининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, профессор.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28, 29/XI да кечқурун премьера **Оқпадар**, 29/XI да кундуз **Фурқат** (28, 29/XI га билетлар сотилган).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/XI да **Фарҳод ва Ширин**, 29/XI да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Кармен**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Украин цирки** ва **А. Шаг аттракциони** гастролининг сўнгги кунлари. Якшанба куни 3 марта томоша кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

«ВАТАН» — кундуз ва кечқурун **Фома Гордеев**, кундуз соат 3, кеч 5 ва 8-40 минутда **Мамлук**, кеч 7 да кенг экранли фильм **Матрослар қўшиғи**.

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 10 да **Граф харобаларида**, кеч соат 5 ва 10-20 минутда **Ўн учинчи арзанда**, эрталаб 11-40 минут, кундуз 3-20 минут ва кеч 8-50 минутда **Севги йиллари**, кундуз 1 ярим ва кеч 7 да **Мамлук**.

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун: 1-залда **Фома Гордеев**, 2-залда **Кэмбелл короллиги**, 3-залда **Мамлук**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун **Фома Гордеев**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6 ва 10 да **Олов кўприк**, кундуз 12, 4 ва кеч 8 да **Фома Гордеев**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
28 ноябрда
«БАҲОР» ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИ
ва Ўзбек давлат филармониясининг солистлари иштирокида
КОНЦЕРТ
Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Тажрибали чорвачилик бригадири, чўчқа боқувчилар, молбоқарлар, ёрдамчи ишчилар
КЕРАК
Тошкент шаҳар, Фрунзе район, Кичик қозиравот кўча, Озод проезд, 12-уй, Бирлашган нашриётнинг ёрдамчи хўжалиги.

«УПРХЛОПКОЛУБПРОМ»ГА етакчи ва старший инженерлар вазифасида ишлаш учун конструктор-механиклар
КЕРАК
Адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 118-уй, пахта заводи, конструкторлик бюроси.

М. Горький кўчаси, 9-уйда турувчи **Галина Михайловна Николаева**нинг шу уйда турувчи Виктор Егорович Кузнецовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 8-участка халқ судида кўрилади.

Қоратош кўча, Ширин қудуқ тупик, 18-уйда турувчи **Тоҳир Жабборов**нинг Школьная кўча, 51-уйда турувчи Санобар Саъдуллаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район, 4-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 2С РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136, Совет қурилиши бўлими — 136, Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040.135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретариат — 29040 50. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 10388. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б-1902.